

Міністерство соціальної політики України Державне підприємство «Український дитячий центр «Молода гвардія»

Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти:

*із досвіду роботи Українського дитячого центру
«Молода гвардія»*

Методичний посібник

Одеса

УДК 37.091.217(075.9)
ББК 74.22(4Укр)038я79

I-734 Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: із досвіду роботи Українського дитячого центру «Молода гвардія»: – Методичний посібник./ Н.В. Щубелка, В.М. Бездень, Г.А. Вольчева та ін.; За ред. Щубелки Н.В. – Одеса, 2014 р. – 114 с.

Автори:

Н.В. Щубелка, В.М. Бездень, Г.А. Вольчева, Ю.Ю. Філатова, Н.М. Шурдук, Ю.В. Козак, С.П. Назаренко, М.М. Окун, І.В. Гуцол, О.О. Шулдик, Н.Ф. Постолаке, Д.О. Лавриненко, М.В. Соложук, О.В. Зуєва, І.В. Мишенчук, А.С. Ступкіна.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор кафедри психології та педагогіки
Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова,
заслужений працівник освіти України
М.М. Марусинець

доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри педагогічної та вікової
психології Південноукраїнського національного педагогічного університету
ім. К.Д. Ушинського
С.М. Симоненко

Рекомендовано до друку:

педагогічною радою ДП «УДЦ «Молода гвардія», протокол №1 від 20.03.2014р.

Освітнє середовище дитячих оздоровчих центрів відповідає основним вимогам сучасної освіти, а педагогічні системи модернізується за рахунок впровадження інноваційних педагогічних технологій, пошуку нових форм і напрямків роботи.

В методичному посібнику представлено узагальнений досвід впровадження в педагогічну систему УДЦ «Молода гвардія» інтерактивних освітніх технологій: проектного навчання, методів театральної педагогіки, тренінгової форми навчання та технології форум-театру.

Методичний посібник містить теоретичні положення та практичні рекомендації, які можуть бути використанні у роботі організаторами дитячого відпочинку, працівниками будинків творчості, керівниками гуртків, вчителями.

ISBN 978-966- 413-485-6

Державне підприємство
Український дитячий центр
«Молода гвардія», 2014

Авторський колектив:

Щубелка Н.В. – зав. науково-методичним відділом ДП УДЦ «Молода гвардія», канд. філос. наук, доцент

Бездень В.М. – заст. генерального директора ДП УДЦ «Молода гвардія» з виховної роботи, відмінник освіти

Вольчева Г.А. – методист I категорії науково-методичного відділу ДП УДЦ «Молода гвардія»

Філатова Ю.Ю. – методист I категорії науково-методичного відділу ДП УДЦ «Молода гвардія»

Козак Ю.В. – методист науково-методичного відділу ДП УДЦ «Молода гвардія»

Лях М.С. – методист науково методичного-відділу ДП УДЦ «Молода гвардія»

Назаренко С.П. – методист науково-методичного відділу ДП УДЦ «Молода гвардія»

Шурдук Н.М. – методист науково-методичного відділу ДП УДЦ «Молода гвардія»

Окун М.М. – заступник директора табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Зусва О.В. – культорганізатор табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Соложук М.В. – культорганізатор табору «Сонячний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Гуцол І.В. – педагог-організатор табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Лавриненко Д.О. – педагог-організатор табору «Сонячний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Мишенчук І.В. – педагог-організатор табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Постолаке Н.Ф. – педагог-організатор табору «Сонячний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Ступкіна А.С. – педагог-організатор табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Шулдик О.О. – педагог-організатор табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

ЗМІСТ

Український дитячий центр «Молода гвардія» (історична довідка).....	<i>стор. 4</i>
Вступ	<i>стор. 6</i>
Розділ I. Дитячий центр як освітнє середовище: напрямки модернізації.....	<i>стор. 7</i>
Розділ II. Інтерактивні освітні технології в умовах педагогічної практики УДЦ «Молода гвардія».....	<i>стор. 12</i>
1. Проектна технологія в умовах педагогічної практики УДЦ «Молода гвардія»	<i>стор. 13</i>
2. Проекти педагогів-організаторів Українського дитячого центру «Молода гвардія»:	
2.1. Проект «КультInfo».....	<i>стор. 15</i>
2.2. Проект «Країна Діснейленд.....	<i>стор. 20</i>
2.3. Проект «Кубок слави».....	<i>стор. 25</i>
2.4. Проект «В сонячних долонях»	<i>стор. 28</i>
2.5. Проект «Відлуння з минулого»	<i>стор. 33</i>
2.6. Ігровий проект «Бізнес-центр»	<i>стор. 37</i>
3. Технології театральної педагогіки в умовах педагогічної практики УДЦ «Молода гвардія».....	<i>стор. 42</i>
3.1. Дитячий театр: особливості процесу організації та діяльності	<i>стор. 44</i>
3.2. Колективно-творча справа «День відкритих дверей на театральних підмостках».....	<i>стор. 50</i>
3.3. Сценарій музично-театральної постанови «Летючий корабель або віртуальні пристрасті»	<i>стор. 54</i>
4. Соціально-педагогічна технологія «Форум-театр».....	<i>стор. 72</i>
4.1. Технологія форум-театру в умовах педагогічної практики УДЦ «Молода гвардія»	<i>стор. 74</i>
4.2. Сценарій постановки для форум-театру «Дорослі проблеми дитинства».....	<i>стор. 82</i>
5. Тренінг як форма навчання.....	<i>стор. 87</i>
5.1. Тренінг «Я розумний споживач».....	<i>стор. 91</i>
5.2. Тренінг «Що таке почуття?».....	<i>стор. 95</i>
5.3. Тренінг «Створення програми роботи для тимчасового дитячого об'єднання «Еко-live». Заняття №1 Знайомство».....	<i>стор. 103</i>
Література	<i>стор. 110</i>

Український дитячий центр «Молода гвардія»: *історична довідка*

Історія УДЦ «Молода гвардія» розпочинається з 1924 року.

У 1924 році за рішенням Одеського губкому комсомолу на місці маєтку статського радника Ф.П.Лузанова був організований один з перших в Україні та перший в Одесі піонерський табір «Комуна юних піонерів у Лузанівці» .

1928 рік – піонерський табір реорганізовано в піонерський табір санаторного типу.

1935 рік – на базі піонерського табору створений республіканський дитячий санаторій «Український Артек».

1956 рік – за рішенням Ради міністрів УРСР санаторій «Український Артек» стає республіканським піонерським табором і йому надано ім'я «Молода гвардія».

1992 рік – піонерський табір отримує назву Дитячий центр «Молода гвардія».

Сьогодні «Молода гвардія» – це сучасний рекреаційний дитячий центр, цілорічного функціонування, метою діяльності якого є організація оздоровлення, відпочинку і навчання підростаючого покоління.

Вік відпочиваючих дітей – від 8 до 17 років у навчальний період та від 7 до 17 – у канікулярний.

Основною формою організації дитячого відпочинку в «Молодій гвардії» є тематична зміна. У Законі України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», тематична зміна визначається як зміна, протягом якої дитина, крім послуг із оздоровлення та відпочинку, отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямками позашкільної освіти, фізичної культури і спорту, соціальної реабілітації, соціального захисту, тощо за спеціальною програмою.

Кожна тематична зміна розгортається у відповідності до єдиної програми відпочинку, в якій розкривається специфіка зміни, її мета і завдання. Програма є основоположним документом, який визначає концептуальну модель роботи центру на конкретний часовий період – 21 день.

Вступ

Життя сучасної людини це – безперервний процес адаптації до нових соціокультурних обставин. Потік інформації, необхідної для обов'язкового засвоєння підростаючим поколінням, стрімко збільшується. Зростання темпів життя, втрата відчуття стабільності часто приводить людину до стресу, депресії та внутрішнього дискомфорту. У даній ситуації виняткової уваги до себе потребують діти та молодь, які особливо гостро відчувають агресивні прояви соціального розвитку. Напруга, спричинена соціокультурною нестабільністю, знижує адаптаційні можливості дітей, послаблює фізичне і психічне здоров'я молодого покоління. Враховуючи основні тенденції соціокультурного розвитку, створення ефективної системи дитячого відпочинку та оздоровлення належить до пріоритетних завдань сучасного суспільства. Як показує практика, недостатня увага суспільства до даної проблеми сприяє формуванню у молодіжному середовищі асоціальних форм поведінки, деформації норм суспільної моралі, дегуманізації суспільства.

Традиційно в пострадянських республіках організацією оздоровлення та відпочинку підростаючого покоління займалися піонерські табори. Активні соціальні трансформації, що сприяють зміні образу культурної реальності, показали невідповідність традиційних форм організації дитячого відпочинку новим потребами підростаючого покоління. Сьогодні науковці наголошують про необхідність внесення коректив в роботу даної системи, а саме перегляду існуючих підходів до організації діяльності, пошуку і впровадження нових форм педагогічної взаємодії та освітніх технологій. Дослідники визнають, що процес модернізації системи дитячого відпочинку явище складне й суперечливе, вимагає глибокого комплексного вивчення. У цьому контексті стає актуальним є визначення чітких концептуальних положень які визначають модель сучасного дитячого відпочинку.

Розділ І. Дитячий центр як освітнє середовище: напрямки модернізації

*зав. науково-методичним відділом
ДП «УДЦ «Молода гвардія»,
канд. філософ. наук
Шубелка Н.В.*

Дитячі центри, у своїй більшості це колишні піонерські табори, сьогодні розглядаються як рекреаційні заклади, призначені для організації оздоровлення та відпочинку дітей. Діяльність таких центрів зорієнтована не тільки на організацію відпочинку та оздоровлення підростаючого покоління, але й тут створені і всі умови для розвитку особистісного потенціалу дитини: творчого, інтелектуального, комунікативного, тощо.

Серед основних функцій, які виконують дитячі центри, найбільш значущими можна назвати компенсаторну (активний відпочинок, творчість) і рекреаційну (зняти втому, відновити втрачені сили, підняти рівень стресостійкості, психологічна розрядка) функції. Не менш важливим у діяльності дитячих центрів є і освітній фактор. Освітні програми, що реалізуються в рекреаційних закладах, мають свою особливість, яка зумовлена специфікою їх роботи. Педагогічна взаємодія в умовах відпочинку та оздоровлення має виражений виховний акцент. Слід підкреслити, що педагогічними колективами піонерських таборів здобуто значний педагогічний досвід, який є складовою частиною сучасного освітнього простору.

У контексті проблем реформування системи організації дитячого відпочинку доцільно враховувати основні тенденції в розвитку сучасної освіти. Сучасна система освіти перебуває в стані активної модернізації. У цих умовах освітяни переглядають змістовне наповнення освіти, впроваджують інноваційні навчальні технології і не припиняють пошуки нових освітніх ідеалів.

Так, аналізуючи стан сучасної освіти, американський психолог А. Маслоу пише: «Наше століття у своєму розвитку, мінливіше, швидкоплинніше, стрімкіше, ніж будь-яка епоха в усій історії людства. Багато того, що ми раніше називали навчанням, тепер втратило будь-який сенс. Сьогодні освіту в жодному разі не можна розглядати лише тільки як процес засвоєння знань, час визначити її як процес формування характеру, особистісного розвитку». Сучасні науковці трансформаційні процеси в освіті визначають як парадигмальні і констатують формування нової освітньої парадигми.

Визначення стратегічних напрямків модернізації системи освіти входить

до кола найактуальніших проблем сучасного суспільства. Проблемами освіти займаються міжнародні організації та насамперед ЮНЕСКО. Діяльність ЮНЕСКО орієнтована на створення умов для розширення співпраці народів у галузі освіти, науки і культури, дослідження стану освіти в світі, прогнозування ефективних шляхів розвитку та інтеграції освіти, проведення наукових досліджень змісту освіти, принципів і методів навчання, педагогічних інновацій і т.п. Враховуючи основні тенденції розвитку освітньої системи, науковим співтовариством розроблено ряд рекомендацій щодо визначення пріоритетів педагогічної діяльності, а саме:

- зміна методології, яка забезпечує перехід від традиційних освітніх методів, спрямованих на репродуктивне засвоєння знань, до інноваційних, що передбачають впровадження в педагогічну практику технологій продуктивного навчання;
- організація безперервного навчання, яке забезпечує прагнення людини до самоосвіти і саморозвитку, що актуально в аспекті професійної мобільності;
- посилення практичної спрямованості освіти.

Для нової моделі освіти знання не є кінцевим результатом навчання. Завдання педагогічної практики – задати імпульс для подальшої пізнавальної діяльності учня, в основі якої закладено можливість для його самовираження і самореалізації у суспільстві. Метою нової моделі освіти є формування і розвиток інноваційних здібностей людини, в яких розкривається готовність діяти в нестандартних ситуаціях, орієнтуватися в процесах динамічного оновлення суспільства. Освітній процес спрямований на стимулювання пізнавальної активності особистості, розвиток критичного мислення, які в умовах сучасного світу визнаються необхідними модулями людського існування.

Модернізація сучасної системи освіти скоординувала тему освітніх технологій у коло найактуальніших тем педагогічної теорії. Інноваційна спрямованість освіти вимагає розширення поля методичних пошуків та освоєння нових освітніх технологій. Традиційні освітні технології критикують за їх програмне алгоритмізоване навчання та розуміння освіти, як тотально конструйованого процесу з передбачуваними зразками, за обмеження творчості. Таку освітню методологію називають сцієнтисько-технократичною. Звичайно дана методологія має право на існування і напевно чи є можливість відмовитись від неї сьогодні. Адже її основа – це трансляційна функція, яку виконує освіта як феномен культури.

Сучасні методичні пошуки – це дослідження з метою формування нових принципів здійснення освітнього процесу. Нові технології в освіті є системою соціальних, психологічних та дидактичних заходів, що дають якісно нові

результати в освіті шляхом комплексної взаємодії всіх компонентів навчального процесу: цілей, організації та методики навчання.

Впровадження інноваційних освітніх технологій значною мірою сприяє модернізації сучасної системи освіти. Поле інноваційних технологій досить велике. Вивчаючи педагогічні інновації, ми можемо виділити найбільш поширені в освітньому просторі України. Це розвиваюче навчання, проблемне навчання, тренінги, інтерактивні технології та багато інших.

Інноваційні освітні технології:

- зорієнтовані на впровадження у педагогічну практику методів продуктивного навчання, націлених на створення умов для пошукової діяльності учня, атрибутами якої є оцінка, пошук, діалог, проектування;
- сприяють реалізації моделі інтерактивного навчання;
- зосереджені не тільки на змістовній складовій освітнього процесу – значна увага приділяється комунікативній стороні педагогічної діяльності;
- порушують звичну логіку освітнього процесу: не від теорії до практики, а від практики і отриманого досвіду до його теоретичного осмислення шляхом застосування на практиці;
- націлені на створення комфортних умов для навчання, за яких кожен, хто навчається, отримує можливість для самовираження, самореалізації і творчості.

На сучасному етапі освітньо-педагогічна діяльність реалізується у декількох моделях навчання, а саме: пасивній, активній, інтерактивній.

Модель навчання	Форма навчання	Навчальні методи
Пасивна модель	<i>Монологічна:</i> авторитарний стиль педагогічної взаємодії - учень виступає у ролі пасивного учасника навчального процесу (дивиться, слухає або читає)	<i>Репродуктивні технології:</i> - пояснювально демонстраційні – учень виконує дії за зразком учителя
Активна модель	<i>Діалогічна форма:</i> - демократичний стиль педагогічної взаємодії; - навчання - співпраця	<i>Продуктивні технології:</i> - проблемне навчання; - активні методи – перехід від виконавчої до творчої

	(виконання індивідуальних робіт, проблемних і творчих завдань, дослідницьких та пошукових вправ), що стимулює самостійний пошук, творчу активність	діяльності
Інтерактивна модель	<i>Полілогічна форма:</i> - демократичний стиль педагогічної взаємодії; - навчання-співпраця; - навчальний процес – активна взаємодія всіх учасників: вчитель і учні (група) – рівноправні суб'єкти навчання.	<i>Продуктивні технології:</i> - інтерактивні форми навчання: ділові та рольові ігри, тренінги, дебати, кейс-метод, метод проектів; - створення нового для учнів та вчителя освітнього продукту: тексту, ідеї, дефініції, правила, тощо

Методологія інтерактивної моделі навчання:

- передбачає організацію групового навчання;
- процес пізнання вибудовується як постійна активна взаємодія, співпраця всіх, хто навчається;
- кожен член групи вносить унікальний вклад у загальні зусилля. Зусилля кожного члена групи необхідні для успіху всієї групи;
- відбувається обмін знаннями, ідеями, кожен вносить свій особливий індивідуальний вклад у пізнавальний процес;
- націлена на створення нового для учнів і вчителя освітнього продукту: ідеї, питання, тексту, інтелектуального чи мистецького твору;
- учень і педагог – суб'єкти навчального процесу.

Значний освітній потенціал має діалогічність інтерактивного навчання. Діалогізм в сфері навчально-виховної роботи передбачає педагогічну взаємодію, засновану на ціннісно-смысловій рівності.

Діалогічний підхід вносить у систему освіти наступні моменти:

- виховання набуває характеру формування через діалог і отримує гуманістичну спрямованість, виступаючи як самооцінка і самовдосконалення;
- формує здатність до рефлексії, як важливого напрямку розвитку автономної особистості;
- розвиває критичне мислення;

- розвиває комунікативні компетенції;
- розвиває навички проектної діяльності.

Інтерактивна модель навчання досить перспективна з огляду на основні вимоги сучасної культури.

Розділ II. ІНТЕРАКТИВНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УДЦ «МОЛОДА ГВАРДІЯ»

*заступник генерального директора
ДП «УДЦ «Молода гвардія»
з виховної роботи, відмінник освіти
Бездень В.М.*

У контексті інноваційних ідей, педагогічний простір сучасних дитячих рекреаційних центрів має вагомий освітній потенціал. В умовах дитячого центру освітні інновації можуть бути реалізовані в повному обсязі. Формат роботи дитячих рекреаційних закладів принципово відрізняється від формату роботи навчальних закладів. Так, освітня система рекреаційного центру не обмежує дітей у виборі форм і напрямів діяльності, не передбачає жорсткого оцінювання отриманих результатів, не орієнтована на тематичну стандартизацію знань. Тут створено унікальне середовище для реалізації ідей інноваційної освіти.

УДЦ «Молода гвардія» знаходиться серед тих дитячих рекреаційних закладів, які, базуючись на інноваціях в психології та педагогіці, роблять акцент на впровадженні нових форм і технологій в систему виховної роботи. Освітній простір УДЦ «Молода гвардія» модернізується за рахунок широкого впровадження інтерактивної моделі навчання.

В УДЦ «Молода гвардія» практично не проводяться профільні зміни, програми яких в основному орієнтовані на визначений контингент дітей (юні журналісти, туристи, екологи, лідери і т.д.). Це зумовлено тим, що кількість дітей, які володіють певними знаннями і навичками в конкретних сферах діяльності, (учасників олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, лідерів дитячих громадських організацій) на тематичній зміні незначна. «Молода гвардія» в основному (близько 80 %) приймає дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки: діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування. Цей фактор став вагомим критерієм для вибору основної моделі педагогічної взаємодії дитячого центру.

Поле продуктивних технологій, що реалізуються в УДЦ «Молода гвардія» різноманітне: інтерактивні методи, проєктне навчання, театральна педагогіка, тренінги, та багато інших.

Активне впровадження технологій інтерактивного навчання в систему дитячого відпочинку та оздоровлення дозволило її суттєво модернізувати. Дані технології дали можливість вийти за рамки теоретичних положень авторитарної педагогіки і забезпечили впровадження педагогічної взаємодії в

систему дитячого центру: суб'єкт - суб'єктного підходу, який передбачає ціннісно-смыслову рівність і діалог учасників освітнього процесу. Дана форма педагогічної взаємодії дозволила створити оптимальні умови для оздоровлення та розвитку дітей та підлітків.

1. Проектна технологія в умовах педагогічної практики в УДЦ «Молода гвардія»

Узагальнюючи отриманий досвід із впровадження інноваційних освітніх технологій в педагогічну систему дитячого центру, перевагу за критерієм «виховний ефект» в УДЦ «Молода гвардія» отримала проектна технологія. Специфіка роботи дитячого оздоровчого центру дозволяє використовувати проектну технологію в організації відпочинку та навчання дітей, максимально враховуючи їх інтереси .

Теоретичними засадами «Методу проектів» є ідеї американського філософа і педагога Дж. Дьюї про навчання в активній формі, через діяльність учня, відповідно до його особистих інтересів в тій чи іншій предметній сфері.

Проект – планомірна робота, серія обґрунтованих взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення поставлених цілей і вирішення конкретних завдань за визначений період часу.

Проектна модель навчання:

- націлена на стимулювання інтересу дітей до пізнавальної діяльності шляхом вивчення конкретних проблем або практичної реалізації важливих для них ідей;
- форма освітнього процесу, у межах якої діти здобувають навички і засвоюють знання в процесі виконання завдань проекту, а не вивчення готової інформації;
- предметом пізнання виступають явища та реальні проблеми навколишнього світу;
- вивчення проблеми або практична реалізація ідеї проекту передбачає оволодіння учасником проекту певною сумою знань та розробкою в рамках навчальних проектів конкретних варіантів вирішення проблем;
- проектна діяльність орієнтована на отримання синтезованого знання самим учнем;
- проектна технологія націлена на формування навичок практичного застосування отриманих знань та особисту відповідальність людини за реалізацію проектів, за створені навчальні та життєві ситуації;
- участь у розробці та реалізації ідей проекту сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних та організаторських навичок у дітей;

- проектна форма навчання поряд з інтелектуальною передбачає присутність емоційно-ціннісної та творчої складової процесу пізнання: саме вони дозволяють визначити зацікавленість дітей ідеями та проблемами проекту;
- участь у проекті сприяє нагромадженню дітьми соціального досвіду, що прискорює процес їхньої соціалізації;
- проектна технологія має вагомий виховний ефект, сприяє формуванню автономної особистості людини.

Пріоритетами проектної технології є:

- самостійність учня в отриманні знань;
- діяльнісний підхід до навчання;
- орієнтація на практичне використання знань в стандартних і нестандартних ситуаціях;
- навички дослідницької роботи;
- навички роботи в групах;
- виконання різних соціальних ролей: виконавця, лідера, посередника.

Проектна структура:

- проектна структура – тимчасова організаційна структура, створена для вирішення конкретної комплексної задачі (розробка проекту та його реалізація);
- припускає створення спеціального підрозділу – проектної групи, що працює на тимчасовій основі, тобто протягом часу, необхідного для реалізації завдань проекту;
- проектні групи мобільні і сконцентровані на певному виді діяльності. Це дозволяє досягти високої якості виконання роботи.

Особливості реалізації проектної технології в умовах УДЦ «Молода гвардія».

В умовах дитячого оздоровчого центру теоретичні положення даної технології можуть бути реалізовані в повному обсязі.

Реалізація методологічних принципів проектної технології в системі педагогічної взаємодії дитячого центру «Молода гвардія» дозволило якісно підняти рівень виховної роботи

Як показує практика, особливо плідними в освітньому аспекті стали проекти, ідеї і проблеми яких було взято максимально наближено до реальних життєвих ситуацій.

Впровадження в педагогічну систему УДЦ «Молода гвардія» принципів проектної моделі навчання довела її ефективність та перспективність в умовах позашкільної освіти.

Проектна технологія:

- дозволила залучити до активної проектної діяльності практично весь контингент дітей, які відпочивали у дитячому центрі;

– дала можливість створити умови для самостійної пізнавальної діяльності дітей, у процесі якого вони отримали нові знання, генерували нові ідеї і розробили алгоритм їх втілення в життя;
– будь-яка діяльність дитини реалізована у формі проекту стала для неї більш значущою і продуктивною.

Проекти, що розробляються і реалізуються в УДЦ «Молода гвардія» різноманітні за цілями, формами роботи і кінцевими результатами. Найбільш актуальними в умовах дитячого відпочинку стали: *творчі, придатницькі, ігрові, інформаційні, практично-орієнтовані та спортивні проекти.*

2. Проекти педагогів-організаторів Українського дитячого центру «Молода гвардія» Проект «КультInfo».

*методист науково-методичного відділу Назаренко С.П.
заступник директора
табору «Зоряний» з виховної роботи Окун М.М.*

Вступ

Практико-орієнтований проект «КультInfo» націлений на створення умов для реалізації дитячих ініціатив у сфері інформаційного супроводу діяльності УДЦ «Молода гвардія». Взяти участь у роботі проекту запрошуються, насамперед, представники шкільних прес-центрів, а також усі бажаючі діти, які відпочивають у дитячому центрі.

Загальна характеристика

Учасники проекту ознайомляться зі специфікою роботи сучасних засобів масової інформації: друкованих видань, фотографії, звукозапису, радіо, телебачення, комп'ютерних технологій та отримають навички практичної роботи у сфері журналістики та дизайну. Проект «КультInfo» має значний освітній потенціал. Участь у проекті сприяє особистісному зростанню дитини. Робота в дитячому медіа-центрі дозволяє дітям набути соціального досвіду, розвинути комунікативні навички, підвищити їх культурний рівень.

Діти націлені на отримання конкретного результату:

Випуск дитячої газети, участь у роботі прес-клубів, створення тематичних відеороликів, відеофільмів, репортажів, радіопередач і т.д.

Структура проекту

Структурно проект « КультInfo » включає кілька підрозділів:

- журналістика та зв'язки з громадськістю;
- тележурналістика;
- IT- світ.

Перед кожним структурним підрозділом проставлені чіткі цілі і завдання.

Важливо! Загальний успіх проекту залежить від якості роботи кожного структурного підрозділу і рівня взаємодії між ними.

Основні етапи реалізації проекту:

1. Підготовчий:

- презентація головної ідеї майбутнього проекту включає: визначення цілей і завдання, обговорення стратегії досягнення поставленої мети, вибір технологій, створення науково- методичної бази (бібліотеки, відеотеки і т.п.), отримання консультацій фахівців, створення матеріально-технічної бази для проведення робіт, пошук і вибір партнерів по проекту;
- формування у дітей позитивної мотивації до участі в проекті.

2. Організаційний:

- соціальна та особистісна діагностика колективу через тестування, тренінги, лекторії тощо;
- об'єднання дітей по групах за інтересами.

3. Основний:

- реалізація основних заходів проекту;
- робота за обраними напрямками в різних формах: «круглі столи», дискусійні клуби, репортажі, прес-конференції, акції, презентації, радіопередачі, відеогазети, випуск газети тощо.

4. Заклучний:

- підсумкові заходи проекту (випуск газети, проморолика зміни, дизайну нової сторінки газети чи брошури зміни).

Технології та методи

У рамках проекту «КультInfo» широко використовуються інтерактивні освітні методи:

- метод фасилітації, навчання в групі, рольові, ділові та інші види навчальних ігор, тренінги;
- інформаційні (комп'ютерні, мультимедіа, мережеві, дистанційні) технології. Використання даних методів сприяє підвищенню ефективності організації та якості роботи малих груп і тим самим забезпечується загальний успіх реалізації ідеї проекту.

Функції координаторів проекту

Координують роботу дітей в рамках проекту керівники проекту – координатори:

- навчають дітей, визначають напрями діяльності;
- вибудовують схему взаємодії між структурними підрозділами.
- організують самостійну роботу дітей-учасників проєктів, задіявши всю інформаційну базу дитячого центру.

Можливі труднощі при практичній реалізації проєкту

При реалізації проєктної технології у «Молодій гвардії» виникає ряд труднощів, які носять об'єктивний характер. Так, наприклад, діти учасники проєкту «КультInfo» у своїй більшості не є представниками шкільних прес-центрів і раніше не займалися журналістикою. Досвід, отриманий ними після участі в проєкті, є першим в даній сфері. Враховуючи цей фактор, керівники проєкту мають бути готові до виникнення нестандартних ситуацій, необхідності внести корективи в роботу структурних підрозділів проєкту.

Додаток 1.

Інформаційна карта проєкту «КультInfo»

Актуальність проєкту:	XXI століття – інформаційний вік. Життя в світі нескінченних інформаційних потоків ставить перед системою освіти нові завдання: допомогти дитині жити в світі інформаційного буму, навчитися, не тільки добувати інформацію, а й уміти її аналізувати, структурувати отримані знання, робити висновки, аргументувати свій вибір, інтегрувати отримані знання в усі види і напрямки своєї діяльності.
Мета:	реалізація дитячих ініціатив у сфері інформаційного супроводу діяльності УДЦ «Молода гвардія»
Завдання:	<ul style="list-style-type: none"> • організація роботи дитячого медіа-центру «КультInfo»; • ознайомлення дітей зі специфікою роботи сучасних засобів масової інформації: <ul style="list-style-type: none"> – друкованих видань; – фотографії, звукозапису; – радіо, телебачення; – комп'ютерних технологій, зокрема інтернету; • оволодіння професійними навичками в галузі журналістики та дизайну; • формування громадянської позиції у дітей; • сприяння розвитку творчих здібностей у дітей; • профорієнтаційна робота з дітьми.

Вид проекту:	практико-орієнтований – спрямований на отримання конкретного практичного результату
Структура дитячого медіа-центру «КультInfo» (сектори)	
журналістика та зв'язки з громадськістю	<ul style="list-style-type: none"> – інформаційний супровід реалізації програм тематичних змін УДЦ «Молода гвардія»; – організація тимчасових дитячих об'єднань «Юні журналісти»; – створення газети «Світ дитинства» УДЦ «Молода гвардія»; – оволодіння навичками написання газетної статті; – інформаційне наповнення сайту; – участь в організації та проведенні конкурсів юних журналістів; – висвітлення роботи тимчасового дитячого об'єднання в ЗМІ; – створення прес-клубів.
тележурналістика	<ul style="list-style-type: none"> • організація роботи тимчасового дитячого об'єднання в сфері радіо-, телепростору дитячого центру; • створення телестудії УДЦ «Молода гвардія»; • підготовка тематичних відео-та аудіоматеріалів у рамках тематичних змін УДЦ «Молода гвардія»; • підготовка відеоматеріалу, репортажів, відеороликів та реклами.
ІТ- світ	<ul style="list-style-type: none"> – технічне забезпечення роботи дитячого медіа-центру; – створення та адміністрування сайту, форуму УДЦ «Молода гвардія»; – виготовлення інформаційних листівок, буклетів, оголошень, рекламних банерів, дитячих газет; – робота в мережі Internet з електронною поштою; – підбір необхідної інформації для роботи тимчасових дитячих об'єднань УДЦ «Молода гвардія»; – розробка сувенірної продукції; – виготовлення слайдових презентацій; – оволодіння фото- і відеотехнікою; – створення власного макета буклету або сувенірній продукції.

Методи та технології:	у рамках роботи з тимчасовим дитячим об'єднанням використовуються інтерактивні методи: фасилітація, «мозковий штурм», метод «Прес», рольові ігри, ігрові технології, «Акваріум».
Учасники проекту:	педагогічний колектив УДЦ «Молода гвардія», діти, що відпочивають в УДЦ «Молода гвардія»; працівники місцевих радіокомпаній, журналісти, фотостудії; корпорація Intel в Україні.
Матеріальне забезпечення дитячого медіа-центру «КультInfo»:	– комп'ютерне забезпечення; – поліграфічний центр (кольоровий принтер формату А-3 (4), сканер, ксерокс); – фото-, відеостудія; – інтернет-зв'язок, необхідний для створення та обслуговування інтернет-порталу УДЦ «Молода гвардія»; – фінансове забезпечення (організація конкурсів, семінарів, екскурсій).

2.2. Проект «Країна Діснейленд»

*педагог-організатор табору «Зоряний» Гуцол І.В.
методист І категорії
науково-методичного відділу Вольчева Г.А.*

Вступ

Творчий проект «Країна Діснейленд» націлений на створення умов для реалізації творчого потенціалу підростаючого покоління. Проект забезпечить потребу дитячої особистості в самореалізації та самоствердженні, сприятиме розвитку їх творчих та організаторських здібностей і створить умови для ознайомлення з особливостями мультиплікаційного мистецтва.

Орієнтований проект на відпочиваючих дітей центру, об'єднаних спільним інтересом до мультиплікаційного мистецтва, зокрема, творчості легендарного діяча даного жанру Уолта Діснея.

Загальна характеристика

В основі проекту створення ігрової ситуації – подорожі по «атракціонам» «Діснейленду» (розважальні заходи у таборі та загоні). За умовою гри, перш ніж отримати «запрошення» від У. Діснея, дітям необхідно якомога більше дізнатися про мультиплікацію, її історію, процес створення мультфільмів, їх

різновиди. Таким чином, участь у проекті передбачає збір тематичної інформації і подальше її використання в процесі розробки та проведення відповідних показових та розважальних заходів.

Оскільки проект є творчим, учасникам надається можливість самостійно обрати форму та вид діяльності, наприклад, це може бути як складання інформаційних листівок «Біографія У. Діснея», так і організація та проведення тематичних дискотек, конкурсів, ігрових програм, тощо.

Результат діяльності по проекту

Учасники проекту матимуть можливість:

- розкрити творчий потенціал;
- розвинути образотворчі вміння;
- проявити акторську майстерність;
- вивчити нові розважальні ігри;
- навчитися проводити конкурсні програми;
- отримати навички складання інформаційних плакатів та стіннівок;
- розвинути комунікативні та організаторські навички, тощо.

Рівні проектної діяльності

Рівень	Результат
<i>Теоретичний:</i>	<ul style="list-style-type: none"> – збір інформації про мультиплікаційне мистецтво; – вивчення життя і творчості американського мультиплікатора У. Діснея; – проведення опитування серед дітей: «Найулюбленіший мультфільм із творчості Діснея»; – перегляд мультфільмів, їх аналіз та систематизація; – проведення аукціону ідей, щодо визначення видів роботи по проекту.
<i>Практичний:</i>	<ul style="list-style-type: none"> – проведення тематичних вікторин; – розробка творчих конкурсів; – інсценізація мультфільмів; – показ мюзиклів за мотивами мультфільмів У. Діснея; – участь у квест-грі «Країна Мультиляндія»; – створення карти Діснейленду; – організація конкурсу творчих робіт «Мій герой мультфільму»; – розробка та проведення гри-каруселі «Казковий атракціон».

Важливо!

Координатори проекту повинні:

- враховувати, що на кожному з рівнів реалізації проекту можуть бути задіяні як одні й ті ж самі діти, так і нові учасники, залучені по необхідності;
- створити на початку карту з переліком ігрових «атракціонів», де діти по мірі проходження етапів, можуть робити відповідні позначки, або індивідуальні маршрутні листи із станціями і т.п.;
- мотивувати дітей до діяльності, використовуючи заохочувальні методики: це може бути турнірна таблиця активності, екран групових та індивідуальних досягнень, спонукання до здорової конкуренції, тощо.

Етапи проекту:

Інформаційний – ознайомлення дітей з основною ідеєю проекту, презентація його основних видів діяльності.

Організаційний – формування у дітей позитивної мотивації щодо діяльності в межах проекту та визначення участі кожного з дітей по досягненню цілей.

Основний – реалізація основних заходів проекту, (теоретичний та практичний рівень).

Підсумковий – заходи по підведенню підсумків, презентація роботи, нагородження учасників, визначення рівня реалізації задуманого по проекту.

Використані методи та технології:

Рольова гра, бесіда, інсценізація, робота в малих групах, тренінгові технології, диспути, демонстрації, тощо.

Функції координаторів проекту:

Задля реалізації цілей та завдань проекту, його координатори забезпечують:

- мотивацію учасників тематикою проекту;
- чіткість доручень по проекту;
- умілий контроль з боку педагога-організатора за діяльністю учасників у рамках проекту.

Можливі труднощі при реалізації проекту

Оскільки проект передбачає створення на початку ігрової ситуації, а саме уявної подорожі до Діснейленду і відвідування її атракціонів (показові та розважальні заходи в загоні і таборі), тому дуже важливо підтримувати ігровий інтерес учасників і не загубити ситуаційний зв'язок між етапами зазначеної гри.

Підготовка «атракціонів» є прямим обов'язком учасників проекту. Можливим є те, що діти будуть відчувати труднощі у даному виді діяльності.

Тут, кураторам, зі сторони дорослих, важливо вміло супроводжувати процес організації заходів, підтримувати дітей у їх починаннях.

Додаток 1.

Інформаційна карта проекту

Актуальність проекту:	самореалізація дитини є досить важливим фактором у формуванні її позитивного світосприйняття. Тому види діяльності, в яких створено оптимальні умови для забезпечення цієї потреби, є досить актуальним у наш час. Реалізація такого завдання можлива через залучення дітей до організації, проведення та участі у різних за формою освітньо-виховних заходах, за тематикою, цікавою для дітей. На основі заздалегідь проведеного опитування на тему «Мої вподобання», було визначено, що значна частина дитячої аудиторії зацікавлена сучасними мультфільмами та казками – і це стало знаковим у визначенні тематики проекту.
Мета:	за допомогою мультиплікаційного мистецтва створити умови для реалізації творчого потенціалу дитини.
Завдання:	<ul style="list-style-type: none">– познайомити дітей з творчістю видатного американського мультиплікатора У. Діснея;– розширити знання дітей по мультиплікацію як жанр кіномистецтва;– вчити дітей працювати за командною системою;– виховувати почуття колективізму та продемонструвати необхідність взаємодопомоги;– виявляти лідерські і організаторські здібності дітей;– збагатити словниковий запас та кругозір дітей;– розвивати пам'ять, увагу та мислення дітей.
Вид проекту:	творчий з елементами гри.
Використані методи і технології:	<ul style="list-style-type: none">– рольова гра;– бесіда;– інсценізація;– робота в малих групах;– тренінгові технології;– диспути;– демонстрації;– аукціон ідей;– мультитерапія, тощо.

Учасники проекту:	Педагогічний колектив УДЦ «Молода гвардія», відпочиваючі у центрі діти.
Матеріально-технічне забезпечення проекту	– канцелярські товари; – музичне обладнання; – тематичні костюми та реквізити; – мультимедійний проектор; – тематичні відеоматеріали.

2.3. Проект «Кубок слави»

*педагог-організатор табору «Сонячний» Лавриненко Д.О.
методист науково-методичного відділу Козак Ю.В.*

Вступ

Практико-орієнтований проект «Кубок слави» зорієнтований на пропаганду здорового способу життя і сприяння активному залученню підрастаючого покоління до занять фізичною культурою, спортом і туризмом. До участі в проекті запрошуються діти віком від 10 до 16 років, які відпочивають у дитячому центрі «Молода гвардія».

Загальна характеристика

Практико-орієнтовний проект «Кубок слави» направлений на оволодіння знаннями з різних видів спорту та туристичної роботи; набуття базових знань з фізичної культури, гігієни, основ здоров'я та здорового способу життя; формування мотиваційних та функціональних принципів, що спонукають до заняття спортом.

Участь в проекті дасть можливість кожному учаснику набути практичних навиків проведення загально-розвиваючих фізичних вправ з використанням елементів спортивного інвентарю, оволодіти практичним досвідом користування туристичним оснащенням.

Основним результатом діяльності проекту «Кубок слави» стане:

- проектування спортивного банеру для спортивно-оздоровчого відділу дитячого центру;
- випуск інформаційно-агітаційних листівок «Ми за здоровий спосіб життя!»;
- створення книги «Рекорди України»;
- проведення тематичних радіоесфірів «На спортивній хвилі»;
- випуск інформаційного бюлетеня «Туристам на замітку!».

Етапи реалізації проекту

Спортивно-оздоровчий проект «Кубок слави» реалізується поетапно:
1 етап – Підготовчий:

- знайомство з темою та метою проекту, постановка основних завдань, підготовка навчально-матеріальної бази для якісної реалізації проекту;
- пошук партнерів;
- мотивація та залучення дітей до спільної діяльності.

2 етап – Організаційний:

- визначення рівня стану здоров'я дітей, їх медичної групи за медичними показниками; - об'єднання дітей у групи, створення тимчасового дитячого об'єднання «Спортивна молодь»;
- підготовка спортивних екранів змагань.

3 етап – Основний етап умовно можна розподілити на 2 частини(періоди), які між собою тісно взаємопов'язані:

Перший період передбачає активну діяльність тимчасового дитячого об'єднання «Спортивна молодь», учасники якого отримують теоретичні та практичні знання та навички в проведенні ранкової гімнастики за такими напрямленостями: загально-розвиваюча гімнастика, ранкова гімнастика з елементами легкої атлетики та колового тренування, гімнастика в парах. На першому періоді основного етапу проводиться знайомство з основними завданнями проекту під час офіційного відкриття «На олімпі слави», визначення атрибутики змагань.

Другий період охоплює основні заходи за програмою проекту (спортивні ігри, естафети, змагання).

4 етап – Заключний:

- створення спортивного банеру;
- заключні заходи проекту (проведення фінальної гри «Останній герой», визначення переможців).

Методи і технології

Під час реалізації практико-орієнтованого проекту функціонує тимчасове дитяче об'єднання «Спортивна молодь». Практичні заняття для учасників об'єднання розробляються та проводяться з використанням інтерактивних технологій (рольові, ділові та навчальні ігри, тренінгові технології, майстер-класи, навчально-пошукова робота та інші), що дають можливість високому рівню засвоєння навчального матеріалу.

Функції координаторів проекту

Координацію діяльності учасників проекту здійснює керівник проекту, який навчає дітей, визначає основні напрямки роботи, забезпечує необхідною інформаційною базою.

Можливі труднощі при реалізації освітньо-оздоровчого проекту «Кубок слави»

Погіршення стану здоров'я дітей, рівня їх фізичної підготовленості та зниження інтересу до занять фізичною культурою та спортом призводить до неспроможності більшості дітей приймати участь у заходах спортивного спрямування. Тому, у зв'язку з такою проблемою, керівнику проекту, перед залученням дітей до спортивних занять та змагань, необхідно звернути увагу на стан здоров'я та медичну групу, визначену лікарем, адже це може неабияк вплинути на майбутній відпочинок дітей у дитячому центрі та участі їх у подальших спортивних заходах. Враховуючи цей фактор, керівник проекту має бути готовий до внесення деяких корективів у програму проекту та залучення дітей спеціальної групи до спортивних заходів з низьким рівнем фізичного навантаження.

Додаток 1.

Інформаційна карта проекту

Актуальність проекту:	Важливою проблемою, яку досліджує сучасна педагогічна думка, є проблема фізичного та духовного збагачення дитини. У цьому зв'язку набуває великого значення дослідження головних закономірностей формування фізичних та духовних інтересів підлітків. Саме в цей період відбуваються формування світоглядних принципів, які служать підґрунтям подальшого розвитку людини, як у біологічному, так і в соціальному плані.
Мета:	формування у підростаючого покоління свідомого ставлення до свого життя і здоров'я, оволодіння навичками безпечної поведінки.
Завдання:	<ul style="list-style-type: none">– формування і удосконалення рухових умінь та навичок;– удосконалення рухових якостей (сили, швидкості, витривалості, спритності та ін.);– зміцнення опорно-рухового апарату;– формування правильної постави;– нормалізація розвитку внутрішніх органів;– придбання знань в області теорії, методики і

	організації фізичної культури і спорту; – зміцнення вольових якостей (волі до перемоги, сміливості, наполегливості, мужності ті інше).
Вид проекту:	практико-орієнтований проект – направлений на конкретний практичний результат.
Використані методи та технології:	рольові, ділові та навчальні ігри, тренінгові технології, майстер-класи.
Учасники проекту:	педагогічний колектив УДЦ «Молода гвардія», діти, відпочиваючі в УДЦ «Молода гвардія», спортивно-оздоровчий відділ центру.
Ресурсне забезпечення:	Технічне забезпечення: – мультимедійне забезпечення; – спортивний інвентар; – туристичне спорядження.

2.4. Ігровий проект «У сонячних долонях»

*кульорганізатор табору «Сонячний» Соложук М.В.
методист I категорії
науково-методичного відділу Вольчева Г.А.*

Вступ

Проект «У сонячних долонях» – спрямований на створення умов для самовираження та розвитку естетичної свідомості дітей засобами театральної творчості.

Прийняти участь в проекті можуть усі бажаючі, за умови дотримання правил гри «Театр», що розкривається у розподілі між дітьми ролей і обов’язків по штатному принципу театральної трупи. Кожен учасник, взявши на себе одну з ролей, має діяти в межах проекту відповідно до цієї ролі.

Важливо! Назва проекту досить символічна, бути в «сонячних долонях» означає перебувати у комфортних для себе умовах.

Загальна характеристика

Зазначений проект являється майданчиком для творчості, розвитку фантазії і власних здібностей дитини через методи театрального мистецтва. Форма реалізації проекту і його цільових покладань – гра, з якою учасники проекту стають членами театральної трупи, а саме: костюмерами, гримерами, сценаристами, акторами, хореографами, композиторами, режисерами, тощо.

Залучення до гри, у так званий, «театр», передбачає, по перше: знайомство з різними напрямками і жанрами театру, його історією, принципами функціонування, по друге: проведення навчально-практичних заходів, театрального спрямування, для кожного з учасників, у відповідності до взятої на себе ролі і, на сам кінець, використання набутих знань у роботі над досягненням кінцевого результату.

Важливо!

Діти, які долучаються до участі в проекті, можуть не мати спеціальних здібностей в області акторського, декоративно-прикладного чи хореографічного мистецтва, адже для них будуть проведені заходи по підготовці.

Результат діяльності по проекту

Заключним етапом гри є показ авторської та продемонстрованої театралізованої постановки у формі казки, мюзиклу, п'єси, тощо. Під час діяльності по підготовці кінцевого результату – фіналу гри, учасники зможуть:

- вивчити історію створення театру, його особливості;
- розкрити особливості різних жанрів театрального мистецтва;
- познайомитися з основами акторської, танцювальної майстерності та декоративно-прикладного мистецтва;
- набути досвід у роботі над створенням театралізованої постановки;
- навчитися творчо підходити до вирішення будь-якої справи;
- отримати можливість творчого самовираження;
- освоїти правила співпраці та співтворчості;
- розвивати акторську майстерність та комунікативні навички.

Рівні проектної діяльності

Рівень	Результат
<i>Теоретичний:</i>	<ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення та зацікавлення дітей темою, актуалізація її серед дитячої аудиторії; – вивчення історії театру та жанрів художніх творів; – проведення теоретичних занять по формуванню понять: акторська майстерність, декоративно-

	<p>прикладне мистецтво, оформлювальні роботи, сценічна етика, стилістика ;</p> <ul style="list-style-type: none"> – відвідування театрів м. Одеси; – творчі зустрічі з відомими діячами театру та кіно.
<i>Практичний:</i>	<ul style="list-style-type: none"> – проведення практичних занять та тренінгів по акторській майстерності, техніці мовлення, особливостях роботи зі звуком світлом, декораціями, тощо; – проведення конкурсу високої моди, з метою набуття практичних навичок у створенні костюмів; – показ-презентація різних жанрів художніх творів з подальшим визначенням жанру для власної постановки; – демонстрація фінальної театральної постанови.

Етапи проекту

Підготовчий етап:

- збір знайомств учасників проекту;
- колективна творча справа «Наш великий театральний майданчик»;
- ділова гра «Співбесіда», або «Знайди свою роль у театрі»;
- екскурсія «Театри Одеси»;
- година питань і відповідей «Хто є хто в театрі?» за участі фахівців даної сфери;
- інтерв'ю-фрістайл «Складнощі театрального мистецтва», за участі акторів театру і кіно;
- воркшоп «Стилі театрального мистецтва»;
- шоу-програма «Актори нового часу»;
- майстер-клас «Як краще запам'ятати роль»;
- експрес-гра «Театральний дебют»;

Основний етап:

- вибір теми та жанру театральної постановки шляхом аукціону ідей «Багатогранний світ театру»;
- написання сценарію фінальної постанови сценаристами на колективно творчих справах;
- конкурс на кращу «Театральну сцену» – виготовлення декорацій, реквізитів «художниками» та «оформлювачами»;
- захист проектів «Дизайнери нового покоління» – підбір образу героїв гримерами та костюмерами;
- показові програми в загонах «Стоп-кадр», проведення репетицій.

Заключний етап:

- демонстрація театральної постанови;
- підведення підсумків, висновки учасників проєктів, аналіз власної діяльності;
- нагородження учасників, визначення номінацій.

Важливо!

Опора на позитивні ключові моменти у справі допоможе визначити номінацію кожному, із задіяних у проєкті і таким чином відзначити їх.

Використані методи та технології

Рольова гра, тренінги, воркшопи, зустрічі, конференції, інтерв'ю, мозковий штурм, аукціон, вправи на розвиток акторської майстерності, робота в групах, екскурсії, майстер - класи, захист проєктів, методи театального самовираження.

Функції координаторів проєкту

- актуалізація театального направлення;
- створення атмосфери театального світу;
- підтримка ігрової ситуації, створеної на початку;
- організація плідної співпраці між учасниками гри по проєкту;
- допомога учасникам підібрати вид діяльності по проєкту;
- супроводжувати процес виконання дітьми взятих на себе ролей;
- задовольнити інтереси і потреби дітей у спілкуванні, творчій та інтелектуальній діяльності;
- надання кожному учаснику можливості творчої реалізації.

Можливі труднощі по реалізації проєкту

Оскільки орієнтиром проєкту є художньо-естетичний та культурний розвиток його учасників, він потребує цілеспрямованого, поетапного планування діяльності від його організаторів. У протилежному випадку гра по проєкту втратить сюжетну лінію, що значно ускладнить процес досягнення результату.

Додаток 1

Інформаційна карта проєкту

Актуальність проєкту:	Проблема самовираження людини є однією з актуальніших в умовах масової культури. Особливо гостро цю ситуацію переживають діти. Один із можливих шляхів вирішення даної проблеми є створення ігрової ситуації та звернення до театального творчості, як форми самовираження людини.
------------------------------	--

Мета:	Розвиток естетичної свідомості дітей засобами і методами театрального самовираження
Завдання:	<ul style="list-style-type: none"> – формування інтересу до театрального мистецтва; – реалізація творчого потенціалу через різні напрямки театральної діяльності; – розвиток естетичного смаку; – виявлення творчої ініціативи; – виховання відповідальності; – сприяння розширенню кругозору; – створення умов для самореалізації.
Вид проекту:	ігровий
Використані методи і технології:	<ul style="list-style-type: none"> – рольова гра; – тренінги; – воркшопи; – зустрічі; – конференції; – інтерв'ю; – мозковий штурм; – аукціон; – робота в групах; – екскурсії; – майстер-класи; – захист проєктів; – методи театрального самовираження.
Учасники проєкту:	Педагогічний колектив УДЦ «Молода гвардія», відпочиваючі в центрі діти, зацікавлені тематикою, запрошені фахівці та експерти з тем, ведучі майстер-класів, тренінгів та ін. навчальних занять
Матеріально-технічне забезпечення проєкту:	<ul style="list-style-type: none"> – декорації; – грим, – костюми, – аудіо та комп'ютерна апаратура.

2.5. Проєкт «Відлуння з минулого»

Вступ

Метою інформаційного проекту «Відлуння з минулого» є формування патріотизму та громадянської культури у підростаючого покоління. Даний проект передбачає збір, узагальнення та систематизацію інформації про Велику Вітчизняну війну: передумови та перебіг подій, участь у ній окремих регіонів України.

Учасники проекту – тимчасове дитяче об'єднання «Палаючі серця». **Загальна характеристика**

В основі проекту – поглиблення знань дітей про події Великої Вітчизняної війни, героїчне минуле українського народу через залучення їх до різних видів діяльності, а саме:

- навчальна – розкривається у зборі відповідної інформації;
- пізнавальна – реалізовується через конкурс проектів «Мій прадід -герой», екскурсії, відвідування пам'ятників;
- творча – конкурси тематичних малюнків, випуск стінгазет, створення рукописної книги;
- ігрова, в основі якої воєнно-патріотична гра «Зірниця».

Результат діяльності по проекту:

- учасники отримують систему знань про історію та героїчне минуле нашої Батьківщини;
- зможуть узагальнити свої знання з теми;
- усвідомити значущість перемоги, здобутої нашими предками;
- отримують навик самостійного опрацювання інформації;
- освоють нові форми і види діяльності.

Рівні проектної діяльності

Рівень	Результат
<i>Теоретичний:</i>	створення дослідницьких груп «Юні розвідники» з вивчення героїчного минулого різних регіонів України.
<i>Практичний:</i>	– проведення акції «Безсмертний подвиг дорогами війни», в пам'ять про загиблих воїнів; – створення разом з дітьми галереї малюнків на патріотичну тематику; – створення рукописної книги під назвою «А музи не

	мовчали»; – проведення патріотичних екскурсій до пам'яток бойових дій в м. Одеса; – проведення військово-патріотичної гри «Зірниця».
--	--

Етапи проекту:

1 етап - Організаційний:

- посвята учасників проекту в «Юних розвідників»;
- інформаційна година «Історія. Героїзм. Подвиг»;
- створення агіт-листівок «Приєднуйтесь до нас!»;
- підбір необхідних реквізитів та матеріалів;
- розподіл доручень між дітьми.

2 етап – Основний :

- конкурс малюнків на тему «Шлях до Перемоги очима дітей»;
- тематичні акції;
- флеш-моб «Безсмертні подвиги»;
- театралізоване дійство «Ваш подвиг житиме вічно»;
- хода пам'яті.

3 етап – Заключний:

- військово-патріотична гра «Зірниця»;
- презентація книги «А музи не мовчали».

Використані методи та технології:

- Інформаційні (бесіда, розповідь, кіно та фотолекторії, екскурсії).
- Пошукові (пошук матеріалів в бібліотеці, робота з інтернет-виданнями).
- Ігрові (дидактичні, рольові).
- Інтерактивні (робота в групах, методи театрального мистецтва).
- Практичні (акції, флеш-моби, виставки, конкурси).

Функції координаторів проекту:

- показати важливість вивчення історії Великої Вітчизняної війни та зацікавити учасників тематикою проекту;
- активно залучити вихованців до агітаційної роботи та роботи в групах по означеній темі;
- забезпечити сприятливу атмосферу в тимчасовому дитячому об'єднанні «Палаючі серця»;
- навчити дітей проводити радіоефіри;
- організувати патріотичні екскурсії по територіях бойових дій в м. Одеса;
- провести військово-патріотичну гру «Зірниця»;

- показати важливість створення галереї малюнків на патріотичну тематику;
- підтримувати ініціативи дітей;
- виявляти лідерські і організаторські здібності дітей;
- вчити дітей принципів співпраці в команді.

Додаток 1

Інформаційна карта проекту

Актуальність проекту:	Повернення традицій патріотичного виховання у наш час є досить нагальною потребою, адже виховання серед представників нового покоління «патріотів» – людей, що цінують свою державність, примножують добрі традиції та вивчають історію України, сприятиме розвитку нашого суспільства.
Мета:	формування патріотичної свідомості та культури у дітей, шляхом поглиблення їх знань про героїчне минуле України у Великій Вітчизняній війні.
Завдання:	<ul style="list-style-type: none"> – виховувати в дітей повагу до тих, хто ціною свого життя здобув перемогу; – формувати відповідальне ставлення до Батьківщини та рідного краю; – звернути увагу вихованців до високих ідеалів вітчизняної історії; – дати дітям уявлення про загальносвітове значення і цінність України; – розмежувати поняття «патріот вчора», «патріот сьогодні»; – виховувати почуття колективізму та показати необхідність взаємодопомоги; – збагатити словниковий запас та кругозір дітей; – розвивати пам'ять, уяву та мислення дітей.
Вид проекту:	інформаційний, як модуль дослідницького

Використані методи і технології:	<ul style="list-style-type: none"> – Інформаційні (бесіда, розповідь, кіно та фото презентації, екскурсія). – Пошукові (пошук матеріалу в бібліотеці, підготовка інформаційних листівок) – Ігрові (дидактичні, рольові). – Інтерактивні (робота в мікрогрупах, робота в групах) – Практичні (акції, інтерактивні музеї, флеш-моби, тощо).
Учасники проекту:	керівникитаучасникитимчасовогодитячого об'єднання за інтересами «Палаючі серця», спортивно-оздоровчий відділ центру.
Матеріально-технічне забезпечення проекту:	<ul style="list-style-type: none"> – проектор; – аудіообладнання; – відеообладнання; – фотокамери; – комп'ютери з інтернет-мережею; – канцелярські товари; – малюнки, портрети молодогвардійців; – ширма; – бинти; – носилки; – туристичне спорядження; – палатки; – одноразовий посуд.

2.6. Ігровий проект «Бізнес-центр»

методист науково-методичного відділу Шурдук Н.М.

Вступ

Проект «Бізнес-центр» має навчально-практичний характер, розрахований на формування системи економічних знань дітей: принципів функціонування ринкової економіки, особливостей системи товарно-грошових відносин, знаннях ринку праці, та інших, які сприяють соціально-економічній адаптації дитини.

В основі ігрової моделі проекту – економічна гра «Бізнес центр». Учасники гри – діти від 7 до 16 років, які є безпосередніми суб'єктами економічних процесів.

Загальна характеристика

Економічна гра має наступну модель.

Діти, приїжджають в Бізнес центр (табір), який здійснює економічну діяльність. У рамках функціонування Бізнес-центру організована робота фірм (загонів). Фірми надають певний спектр послуг: зокрема фізкультурно-оздоровчі, юридично-правові, профорієнтаційні, екологічні, освітні та інші. Завдання кожної з фірм – спланувати свою діяльність відповідно до вибраного напрямку, самостійно розробити бізнес-план (план роботи загону) і реалізувати його за час роботи Бізнес-центру.

Реалізуючи програму бізнес-плану (таборові і загоніві справи), учасники гри отримують дохід в певній символічній грошовій одиниці. Стартовий капітал формується під час презентації фірм. Наприкінці зміни, залежно від накопиченого капіталу, обирається краща фірма, кращий керівник і кращі співробітники.

Результат діяльності по проекту:

- здобуття та засвоєння економічних знань;
- формування вмінь та якостей, необхідних у сфері економічної діяльності;
- практичне застосування набутих економічних навиків;
- знайомство з різними видами професій;
- розкриття творчого потенціалу, самореалізація.

Рівні проектної діяльності

Рівень	Результат
<i>Теоретичний:</i>	– проведення ряду навчальних заходів (лекцій, бесід, тренінгових занять), націлених на формування економічних компетенцій.
<i>Практичний:</i>	– формування фірм; – проведення рекламних компаній; – розробка та захист бізнес-планів; – реалізація бізнес-планів; – проведення заходів відповідно до напрямку діяльності фірм.

Етапи проекту:

1 етап - Організаційний:

- знайомство з особливостями функціонування Бізнес-центру;
- вибір фірми, визначення специфіки послуг, які вона надаватиме.

2 етап – Основний:

- відкриття фірм, формування її структури;
- проведення рекламних кампаній;
- складання бізнес-плану(плану роботи на зміну), його захист;
- організація роботи бізнес-клубів (тимчасових дитячих об'єднань);
- реалізація ідей бізнес-плану (проведення загонових та таборових справ).

3 етап – Заключний:

- моніторинг діяльності фірм;
- нагородження кращих керівників і співробітників;
- аналіз ефективності економічної гри.

Використані методи та технології:

- Інформаційні (бесіда, розповідь, кіно та фотолекторії, екскурсії).
- Пошукові (пошук матеріалів в бібліотеці, робота з інтернет-виданнями).
- Ігрові (дидактичні, рольові, ділові).
- Інтерактивні (робота в групах, дискусії, аукціони, дебати, майстер-класи, тренінгові заняття, круглі столи, брифінги).
- Практичні (акції, флеш-моби, виставки, конкурси).

Функції координаторів проекту:

- проведення навчальних бесід, тренінгових занять, майстер-класів;
- організація рекламних кампаній, роз'яснення правил, контроль за порядком проведення гри;
- сприяння розвитку інтересу до економічних знань;
- активне залучення учасників економічної гри до підприємницької діяльності.

Інформаційна карта проекту

Актуальність проекту:	У сучасних соціальних умовах єдине освітньо-виховне середовище не може існувати без економічної складової. Молодому поколінню необхідно володіти основами економічної грамотності. Осьчому формування економічної культури є необхідним елементом життєдіяльності кожної людини. Для того, щоб даний процес був ефективним, необхідно знайти нові форми навчання, які б не лише сприяли здобуттю та закріпленню знань у сфері економіки, а й активізували розумову діяльність, формували практичні та ділові вміння та якості, сприяли освоєнню сучасних форм організації трудової діяльності, економічних відносин.
Мета:	формування економічної культури особистості.
Завдання:	<ul style="list-style-type: none"> – здобуття економічних знань, знайомство з основами ринкової економіки; – формування вмінь та навичок необхідних в підприємницькій діяльності; – розвиток інтересу до економіки; – активізація економічної свідомості, економічного мислення; – профорієнтація.
Вид проекту:	Ігровий.
Використані методи і технології:	<ul style="list-style-type: none"> – Інформаційні (бесіда, розповідь, кіно та фотолекторії, екскурсії). – Пошукові (пошук матеріалів в бібліотеці, робота з інтернет- виданнями). – Ігрові (дидактичні, рольові, ділові). – Інтерактивні (робота в групах, дискусії, аукціони, дебати, майстер-класи, тренінгові заняття). Практичні (акції, флеш-моби, виставки, конкурси).
Учасники проекту:	Діти від 7 до 15 років, які виступають у ролі співробітників фірм.
Матеріально-технічне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> – проектор; – аудіообладнання; – відеообладнання;

проекту:	<ul style="list-style-type: none">– фотокамери;– комп'ютери з інтернет-мережею;– фліп-чарт;– канцелярські товари.
-----------------	--

3. Технології театральної педагогіки в умовах педагогічної практики в УДЦ «Молода гвардія»

*методист I категорії
науково-методичного відділу Філатова Ю.Ю.*

Серед інновацій, що активно впроваджуються у педагогічну практику ДЦ «Молода гвардія», наявні технології та методи театральної педагогіки. Театральна педагогіка як технологія передбачає використання театральних методик з метою підвищення ефективності освітнього процесу. Слід підкреслити, що театральна діяльність та освоєння театральних професій у даному випадку є не метою, а засобом, інструментом розвитку творчих

здібностей дитини. Основна ідея – розвиток особистості через процес гри і колективної творчості. Технології театральної педагогіки в умовах дитячого відпочинку дозволяють максимально розкрити творчий потенціал дітей, через театральні форми самовираження залучити їх до різних видів мистецтва і розвинути інтерес до театральної майстерності. Важливим є можливість підвищити рівень глядацької та виконавчої культури дітей. Таким чином, театральна педагогіка в умовах дитячих рекреаційних центрів має великий освітній потенціал.

Методологічним підґрунтям театральної педагогіки є ідеї А. Маслоу про самореалізацію творчої особистості, концепції педагогіки співробітництва Ш.А. Амонашвілі, теза Л.С. Виготського про мистецтво як концентрацію життя. Дослідження театралізації освітнього процесу А. П. Єршової, В.М.Бухатова, Л.С.Виготського, Т.Н.Полякової та інших показали, як змінюється у даному випадку тип взаємодії дорослого і дитини. Гра дозволяє уникнути авторитарного монологічного принципу спілкування. Для всіх стає важливим не тільки формальний результат, а й процес спільної творчості дітей та дорослих.

Методики театральної педагогіки різноманітні: проектна, методика колективної театральної творчості, методика «Драма. Імпровізація. Дилема», казкотерапія, плейбек театр та інші.

В основі методик театральної педагогіки – акцент на колективній творчості дітей і дорослих та створенні єдиного творчого простору.

- Колективна діяльність:

Поставлена мета досягається за допомогою спільних зусиль усіх членів колективу – дітей і їх вожатих.

- Свобода вибору – діти самі вибирають справу.

- Свобода творчості – кожна дитина має можливість для творчого самовираження.

- Самостійність у процесі реалізації ідей – діти вчатьса самостійно вибудовувати план колективної творчої діяльності: планують, придумують, розробляють, режисирують справу.

Педагог у даному випадку виконує ряд функцій, одна з основних – координація роботи дітей:

– допомагає дітям визначитися, що будемо робити, як будемо робити, для чого будемо робити, для кого будемо робити, коли і де будемо робити, хто буде брати участь, з ким разом будемо робити і т.д.;
– приймає і аналізує всі запропоновані дітьми ідеї;

- шукає в справі місце кожній дитині, підтримує будь-яке починання;
- спонукає дітей до активної участі у здійсненні колективного задуму.

КТД – спрямовано на:
Розвиток творчих здібностей.
Розвиток інтелектуальних здібностей.
Реалізацію комунікаційних потреб.
Навчання правилам і формам спільної роботи.
Соціалізацію особистості.

Колективна театральна творчість має свою особливість, а саме: передбачає створення колективного творчого продукту за допомогою методів театрального мистецтва.

Варіантом колективної театральної творчості можна вважати постановку вистави, мюзиклу, авторство яких належить не одній людині (режисерові), а групі, зайнятій сценічною діяльністю. Методика колективної театральної творчості може бути реалізована при організації роботи дитячого театру.

3.1. Дитячий театр: особливості процесу організації та діяльності

*методист I категорії
науково-методичного відділу Філатова Ю.Ю.*

Дитячий театр сьогоднішнього дня може виявляти і підкреслювати індивідуальність, неповторність і єдиність людської особистості, причому незалежно від того, де ця особистість перебуває, на сценічному майданчику або ж у глядацькій залі. Слід підкреслити **особливості роботи такого театру**. Так, дана модель дитячого театру:

– не є спрощеною моделлю дорослого театру. Якщо суть дорослого театру – це мистецтво, то дитячого – це розвиток (або освіта). Досвід, отриманий в процесі роботи над створенням творчого продукту, сприяє формуванню особистісних компетенцій у дітей та розвитку їх соціальних навичок;

– має особливі принципи побудови і цілі. Якщо мета дорослого театру – це якісна постановка, то дитячого – це якісний процес підготовки постановки. Якщо в дорослому театрі продуктом діяльності є сама вистава, то в дитячому – учасники вистави. Співпраця, співтворчість – основні принципи діяльності дитячого театрального колективу;

– процес роботи над виставою будується таким чином, що діти стають не виконавцями відведених їм ролей (як у вузькому, так і в широкому сенсі цього слова), а співтворцями загальної справи.

Мета: створення умов для творчої самореалізації дітей та підлітків.

Поставлена мета включає в себе вирішення наступних *завдань*:

- викликати інтерес дітей до театру, творчості, сценічної діяльності;
- виявляти і розвивати творчі здібності дітей та підлітків;
- розвивати творчу самостійність у створенні художнього образу, використовуючи для цієї мети ігрові, пісенні, танцювальні імпровізації;
- формувати світогляд і розвивати естетичний смак у дітей;
- розвивати пізнавальні та комунікативні здібності для подальшої соціальної адаптації в сучасному світі.

Освітні технології та методики. В організації роботи дитячого театру використовуються методики театральної педагогіки, зокрема, методика колективної театральної творчості.

Педагогічна технологія, яка використовується в роботі дитячого театру, включає в себе такі *форми творчого процесу*:

- акторський тренінг;
- театральні ігри та вправи;
- розвиваючі ігри та вправи;
- ситуаційні ігри та етюди;
- бесіди;
- екскурсії;
- постановка спектаклів;
- концертна діяльність.

Форми колективної театральної діяльності, які використовуються на практиці:

- репетиції концертів, конкурсних програм тощо;
- інсценування, інсценізації;
- постановки для квестів, станційних ігор, спортивно-туристичних естафет;
- сюжетно-рольові ігри;
- підготовка та участь у театральних постановках (іменинні казки, «морські» і т.п.);
- майстер-класи.

Основна частина.

Свою роботу з дітьми в театрі можна розділити на три основних етапи.

1-й етап – Створення

1-й етап можна розділити на дві стадії:

– Об'єднання однодумців у творчу групу. Група створюється за підсумками творчих КТС, які проходять під час організаційного періоду в усіх загонах таборів дитячого центру.

– Мозковий штурм.

Завдання першого етапу:

1. Виявити творчих дітей і дорослих, бажаючих спробувати себе в театральній творчості.
2. Визначити вид, стиль і жанр театральної постановки.
3. Визначити сюжетну лінію вистави.
4. Визначити провідних героїв постановки.
5. Підібрати матеріал (відео, аудіо), який допоможе кожному з учасників постановки розкрити характер свого героя.
6. Співтворчість з творчими студіями (гуртками) з виготовлення ескізів декорацій для вистави.

2 -й етап – Розвиток

На основі розробленого творчою групою матеріалу проводяться КТС (КТТ) в загонах, з метою відібрати безпосередніх учасників дитячого театру. Діти об'єднуються в групи акторів, сценаристів, художників, режисерів. Творчі потреби можуть бути реалізовані у вигляді виступу, написання сценарію, створення костюмів, декорацій, творчого альбому. Кінцевим результатом колективної творчої діяльності має стати ключова справа – колективний творчий продукт. *(Додаток № 2)*

Завдання другого етапу:

1. Провести кастинг провідних акторів серед відібраних дітей і дорослих за підсумками КТС (КТТ).

ВАЖЛИВО! При роботі із загonom педагогу-організатору важливо визначити для себе ролі дітей: не вимагати від них неможливого (учасник не здатний виконувати роль організатора), але підитовхувати дітей до нової, більш серйозної ролі – пропонувати зробити що-небудь з іншої ролі, але при цьому підстраховуючи і підказуючи. Розподіл дітей за ролями дуже часто пов'язаний з їх віком: учасники це, як правило, молодші діти (10-13 років), а організатори – старші (14-16 років).

Педагог-організатор і сам повинен знайти своє місце в КТС: він може бути лідером, може бути членом ради справи, може керувати КТС, може не брати в ній участь, а тільки спостерігати за ходом розвитку подій. Яку роль собі вибрати підкаже вік дітей, обставини, обрана колективна творча справа.

2. Відібрати постановників (звукорежисери, освітлювачі, костюмери, постановники, гримери і т.д.).

3. Дати кожному акторові можливість самовиразитися, визначити якими рисами характеру володітиме його герой (*наприклад, Мара – сентиментальна, Розбійниця – романтична, Баба- Яга – господарська тощо*).

4. Зібрати акторські групи (*наприклад, Розбійниця – відбирає склад своєї банди, Баба-Яга відбирає собі сестер по духу, Морська цариця відбирає підданих у своє царство і т.д.*). (Додаток № 1)

3-й етап – Творчість

Це найважливіший етап. Його основний зміст – створення та участь у виставі (постановці). Постановка вистави – це колективна творчість і виробництво, яке дозволяє залучити до активної діяльності велику кількість дітей і розподілити обов'язки згідно з творчими здібностями і рисами характеру. Не всі можуть бути акторами, режисерами і сценаристами, але вистава не відбудеться без хорошого костюмера, сумлінного реkvізиторa, уважного освітлювача, чуйного звукорежисера, кмітливого стейджмена та ін.

Завдання третього періоду:

1. Написання режисерською групою сценарію з урахуванням самостійно обраних характеристик кожного конкретного героя вистави.

2. Робота в студії, запис текстового і музичного матеріалу.

3. Підготовка окремих блоків спектаклю.

ВАЖЛИВО! Кожен основний герой готує зі своєю творчою групою окремий блок спектаклю. Блоки всіх героїв вписуються в загальний сценарій постановки (*наприклад, Мара з Зююкою готують жабенят: їх текст, їх танець. Принцеса Будур зі своєю «свитою» ставлять свій танець, обіграють діалоги з головним героєм Іваном і т.д.*).

4. Репетиції вистави.

5. Театральна постановка.

Продуктом дитячого театру, створеного в «Молодій гвардії», стала музично-театральна постановка «Летючий корабель або віртуальні пристрасті», прем'єра якої відбулася наприкінці тематичної зміни «Молодогвардійські підмостки» в липні 2013 року.

Рекомендації організаторам роботи дитячого театру

Зайнявшись організацією роботи дитячого театру в умовах тимчасового дитячого колективу, слід врахувати те, яким чином зробити так, щоб задумана справа стала надбанням кожного, і як об'єднати різні інтереси.

- Задумане має обов'язково відповідати віку, інтересам дітей даного віку. Підготовка до справи повинна створювати радість у роботі, пошук різних рішень, можливість розвитку творчих здібностей дітей.

- Колективна творчість має стати полем для самовираження особистості дитини. Будь-яка розумна ідея, що пролунала з уст дітей, повинна бути почута, по можливості, прийнята в тому чи іншому варіанті, сьогодні або завтра.

- Кожна дитина повинна знайти в підготовці до справи і без посередньо в справі для себе місце: художника, сценариста, оформлювача, костюмера, перукаря, стиліста, глядача (організованого, навченого і підготовленого), музичного оформлювача, ведучого, організатора.

Участь у роботі дитячого театру дає можливість проявити і розвинути різні здібності дитини:

- оволодіння художнім словом (тексти для сценічної гри, написання сценаріїв);

- режисерські (тільки послідовна, продумана, організована волею керівника дія може стати цілісною);

- акторські (здатність перевтілюватися збагачує внутрішній світ виконавця досвідом життя персонажа);

- художні (вміння в декораціях образно відобразити основну думку і тему сцени, вистави; вміння нанести грим і підібрати відповідні до образу костюми);

- музичні (ствір або підбір музики, робота з вокальними партіями акторів);

- розвиток акторської пластики (жест, поза, міміка виконавця).

В цілому результати роботи дозволяють говорити про високу ефективність роботи дитячого театру. Використання методики колективної театральної творчості в умовах дитячого оздоровчого центру сприяє вихованню сумлінності, наполегливості, самостійності, творчого підходу до роботи, збереженню психологічного здоров'я дітей, впевнених у собі, гармонійно розвинених.

Думаємо, що вміння скласти цікаву історію, вміння втілити її на сцені, захопити нею глядачів і знати, що і в житті мрії збуваються – ось магія театру і магія життя.

Додаток № 1

Рекомендації з розподілу ролей серед дітей під час підготовки театральної постановки на початковому етапі – в загоні

Діти, які приїжджають на відпочинок та оздоровлення до дитячого табору, володіють різними потенційними і реальними можливостями. Це обумовлюється багатьма факторами: їх віком, досвідом, темпераментом, характером, вихованням. Умовно можна визначити ролі дітей з підготовки будь-якої справи таким чином: учасник, генератор ідей, учасник-організатор, організатор.

Учасник театральної КТС отримує якесь конкретне завдання (наприклад: вирізати з паперу квіточки для оформлення, написати статтю для газети, вивчити роль у сценці і зіграти її, домовитися з конкретною людиною про оренду магнітофона на спектакль і т.д.). Завдання для учасника необхідно формулювати дуже чітко, і так, щоб він реально міг його виконати. Після виконання завдання обов'язково потрібно похвалити учасника.

Генератор ідей – це роль, яку може виконувати, (а може бути і не здатним до цього) і учасник, і організатор. Генератор ідей висуває, пропонує ідеї, але не обов'язково здатний їх реалізувати. Важливо підтримувати генераторів ідей та їх пропозиції, особливо, якщо вони не здатні на інші ролі. Не всі можуть бути генераторами ідей – тому неправомірно вимагати висунення ідей від всіх, але питати ідеї та пропонувати висувати їх потрібно.

Організатор – людина здатна на організацію даної справи повністю. Організатор може визначити і сформулювати завдання, які необхідно вирішити для даної справи (наведемо для прикладу ряд завдань: підготовка оформлення, репетиції з акторами, домовленість з приводу магнітофона і т.д.). Організатор може виконувати частину завдань сам, але зобов'язаний розподілити частину завдань між іншими дітьми. Розподіл завдань повинен здійснюватися рівнозначно по силах дітей і з урахуванням їх ролі в загоні: учасник, учасник-організатор та ін.

Учасник-організатор – така людина, яка не втратила інтересу до практичної діяльності (виконання завдань самому), але вже здатна на визначення деяких завдань самостійно. Учасник-організатор, як правило, не охоплює всього обсягу завдань для підготовки даної справи.

Додаток № 2.

3.2. Колективно-творча справа «День відкритих дверей на театральних підмостках»

культурорганізатор табору «Зоряний» Зуєва О.В.
методист I категорії
науково-методичного відділу Філатова Ю.Ю.

Вікова категорія цільової аудиторії – середня, старша.

Місце проведення – загонне місце.

Мета – створення умов для реалізації творчої активності дітей.

Завдання:

- розширити знання дітей в області театрального мистецтва;
- сформувати у дітей творчий підхід до кожного конкурсу;
- розкрити образ справжньої команди;
- відібрати найбільш творчих дітей для подальших кастингів.

Застосування традиційних та інноваційних методів і технологій:

Сюжетно-рольова гра: в процесі розвитку гри дитина переходить від простих, елементарних, готових сюжетів до складних, самостійно придуманих, що охоплюють практично всі сфери дійсності. Вона вчиться грати з іншими дітьми, і разом з ними обходиться без численних ігрових атрибутів; опановує правила гри і починає дотримуватися їх, якими б складними і незручними для дитини вони не були.

Форма проведення – конкурсно-розважальна.

Матеріали та обладнання:

- аудіоматеріали;
- дидактичний матеріал;
- наочність: афіша, плакати, тощо;
- роздатковий матеріал: папір, фарба, костюми.

План проведення:

Підготовка:

- вибір теми;
- підбір матеріалів;
- написання сценарію;
- підготовка костюмів;
- підготовка реквізиту;
- оформлення.

Проведення справи:

- вихід ведучого;
- ознайомлення з правилами;
- об'єднання дітей у творчі групи;
- завдання для команд;

- роздача реквізитів;
- підготовка творчих груп (команд);
- презентація команд;
- заключні слова;
- підведення підсумків.

Хід справи

Виходять ведучий сценарист і директор театру, сценарист показує папір.

Сценарист: Слухаю, що ви пропонуєте, як ми зможемо набрати нових акторів, режисерів, костюмерів? Як ви могли розпустити колектив?

Директор театру: Ну як я міг? Вони нічого не робили, у них навіть не було жодних прагнень навчитися!

Сценарист: І що ви тепер можете запропонувати?

Директор театру: Скоро День театрального працівника і я думаю, що саме в цей день багато хто захоче спробувати і проявити себе у ролі акторів, режисерів-постановників, хореографів, звукорежисерів...

Сценарист: Так, це непогана ідея. Влаштуємо *День відкритих дверей «На театральних підмостках»*. Давайте напишемо оголошення.

Директор театру: Гарна ідея, давайте!

(Пишуть. Залишають на стенді оголошення. Діти підходять і читають його).

Директор театру: Доброго дня, діти! Ласкаво просимо до нас на *День відкритих дверей!* А хотіли б ви спробувати себе в якості працівників театру? *(Відповідь дітей).*

Директор театру: Тоді сідайте, а я вам зараз все розповім і поясню. *(Діти розсаджуються, виходить сценарист).*

Сценарист: Ой, скільки дітей вирішили дізнатися, що таке театр! Це дуже добре!

Директор театру: Всі налаштувалися на робочий лад?

1. Для активної і плідної роботи нам спочатку треба об'єднатися у творчі команди. Кожен з вас витягне частину картинки – пазл з мого старого театрального капелюха. *(Діти по черзі тягнуть пазли).*

2. Тепер за допомогою цих пазлів ви об'єднуєтесь у команди. *(Діти зібрали пазли в картинку, таким чином, об'єднавшись у групи).*

3. Тепер ви перебуваєте у творчих групах і повинні дати їм назви. Назви напишіть на табличці. *(Пишуть)*

4. Пазли, які ви склали в картинку, наклейте на табличку, щоб всі могли бачити персонажа, який дістався вашій групі. Все потрібне – перед вами. *(Клеять картину на табличку)*

5. Команди, розкажіть, будь ласка, яких персонажів ви будете представляти?

Відповіді команд:

– героїня «Жабка»;

- героїня «Морська цариця»;
- героїня «Зюзюка»;
- герой «Водяний».

Директор театру: А для того, щоб навчання театральному мистецтву пройшло плідно, кожен з вас повинен вибрати ту театральну посаду, яку б хотів займати (*називає посади*):

- **Режисер-постановник** – керує творчим колективом, задіяним у постановці: вибирає акторів, працює з ними над ролями, разом із звукорежисером і хореографом придумує постановку всього номеру.
- **Костюмер** – фахівець, який відповідає за підготовку та зберігання костюмів, також підбирає потрібний образ герою.
- **Гример** – займається приведенням зовнішнього вигляду актора у відповідність до образу, який він повинен втілити.
- **Хореограф** – це фахівець в області хореографії, завдання якого полягає в тому, що б він чітко представив героя за допомогою хореографічної постановки.
- **Звукорежисер** – людина, яка добре володіє музичним слухом. В театрі – незамінний, оскільки допомагає знайти потрібну і відповідну музику.
- **Актор** – його головне завдання – втілити в собі і передати образ героя.

Директор театру: А тепер перед вами лежать бейджіки. Напишіть на них своє ім'я та посади, які ви зайняли в нашому театрі. Наприклад: **Ірина, гример**. і т.д. (*пишуть*).

А тепер ми переходимо до найголовнішого – це ваші завдання, які лежать перед вами. Час на виконання – 20 хвилин.

Завдання для творчої групи:

1. Дефіле героя в костюмі.
2. Акторська майстерність (Вірш, пісня або ж ваш варіант).
3. Хореографічна постановка.

(*Діти готуються*).

Сценарист: Цікаво, наші діти зможуть добре підготуватися?

Директор театру: Звичайно, зможуть, дивись, як сумлінно та відповідально усі підійшли до виконання завдання!

Сценарист: Ну що, час підходить до свого завершення. Я думаю, що команди вже готові показати нам результат.

Директор театру: І так, перший етап – дефіле наших героїв.

(*Лунає музика, яку кожній групі підбирають звукорежисери, актори дефілюють*).

Сценарист: Мені цікаво, а чи виникали у наших команд проблеми з виконанням завдань? (*Відповіді дітей*).

Директор театру: Я дуже радий, що у наш театр прийшли працювати молоді, талановиті, цікаві люди. На нашій дошці пошани з'являться нові обличчя, театр заживе новим бурхливим життям.

Команди, на ці стрічки прикріпіть ваші бейджики і картинку із зображеннями персонажів ваших команд. Стрічки ми помістимо на дошку пошани.

Сценарист: Я думаю, ми з вами отримали величезний досвід і набрали нову команду: і акторів, і режисерів, і постановників, і гримерів, і костюмерів, та інших, не менш важливих, працівників театру.

Директор театру: Учасники, дякуємо вам за плідну роботу. І не забувайте, що двері театру завжди будуть для вас відкриті. **Разом:** До нових зустрічей!

3.3. Сценарій музикально-театральної постановки

«Летучий корабль или виртуальные страсти»

*методист I категории
научно-методического отдела
Филатова Ю.Ю.*

ДЕЙСТВУЮЩИЕ ЛИЦА:

Иван – геймер.

Принцесса Забава – «ученая» девушка, увлекается роком, «пропадает» в социальных сетях.

Фрейлины и подружки Забавы.

Царь – прогоревший бизнесмен.

Царица – гламурная дама.

Любава – принцесса, младшая сестра Забавы, точная копия Царицы.

Палкан – хакер.

Двое в одинаковом прикиде – охрана Палкана.

Водяной.

Дети – мальчик Андрюша и девочка Аннушка.

Кикимора с лягушатами.

Зююка.

Баба-Яга с сестрами.

Разбойница с бандой.

Морская царица с подданными.

Король лемурув Джулиан XIII и туземцы.

Пиратка с командой.

Махмуд – торговец восточного базара с помощницей.

Принцесса Будур с подданными.

ВАЖНО! Для того, что бы настроить зал на просмотр спектакля нужно подготовить обращение: *(Сигналы на внимание). Уважаемые зрители, вы находитесь в киноконцертном комплексе Украинского детского центра «Молодая гвардия». Зал рассчитан на 1200 мест. Вашему вниманию представлена музыкально-театральная постановка «Летучий корабль или виртуальные страсти». Просим не вставать со своих мест во время спектакля и отключить звук у мобильных телефонов. Приятного просмотра.*

Голос за кадром (гнусавый): Кампания «Молодая гвардия» фильм, Укрейн плэнэт, кампания 21 век фукс, даблю мэкс, радио Хит-Мадрид, Техника-микс, кампания бьюти факс блумендейл, кампания ... просто хорошая компания и другие представляют музыкально-театральную постановку **«Летучий корабль или виртуальные страсти»**. 2013 год, Аннушку и Андрюшу родители отправляют на лето к бабушке в деревню. При этом отбирают айфон, айпад, макбук и всякую другую дребедень. От скуки дети идут прогуляться в лес.

Лес. Звуки болота, появляются дети. Прислушиваются. Присматриваются. Видят плавающего в болоте водяного.

Девочка. Андрюша, глянь, дяденька плавает, уже третий час в воде.

Мальчик. Наверное, выплыть не может!

Девочка. Чего же мы ждем, спасать надо!

Мальчик. Чего его спасать, он же не просит. Если бы тонул, кричал: «Тону, спасите!»

Девочка. А может он стесняется? *Обращаясь к Водяному.* Дяденька, вас спасать?

Водяной. А зачем?

Мальчик. Чтобы вы не утонули!

Водяной. А я не тону и не просто так здесь плаваю, я здесь живу.

Девочка. Мальчик. Вместе: А, тогда понятно!

Песня Водяного из мул. «Летучий корабль».

Девочка. Так вы Водяной, прикольно!

Мальчик. Скучаете здесь в одиночестве?

Водяной. Скучаю, конечно же. Но не совсем в одиночестве. У меня много родственников, сейчас лето и всех тянет в прохладу, к водичке. Слышите. Вон очередные гости нагрянули, кумушки мои с детками.

Танец Кикиморы, Зюзюки и лягушат.

Девочка. Вы, дяденька Водяной, пели про то, что летать хотите, так что ж не пробуете?

Мальчик. В наше время даже бегемота можно при желании в полет отправить.

Водяной. Так не положено мне, (*Кикимора, Зюзюка и лягушата кивают головами, что да, мол, не положено ему*) я Водяной, болото стеречь должен, но недавно я помог взлететь другому хорошему человеку.

Девочка. Ой, это сказка?

Водяной: Для вас сказка, а для меня быль.

Зюзюка. Наш кум сентиментальный любит помогать людям.

Кикимора. Это точно, прям, хоть сериал с ним снимай – «Болотный роман или Водяные тоже плачут».

Зюзюка. А чё, клево получится! (*смеются с Кикиморой и лягушатами*).

Мальчик: Дяденька Водяной, расскажите, расскажите, пожалуйста, так хочется о приключениях послушать.

Девочка. В нашей деревне интернета нет, телека тоже, хоть какое-то развлечение.

Хором мальчик и девочка. Расскажите, расскажите.

Лягушата. И мы, и мы хотим послушать сказку!

Водяной. Ладно, слушайте. Не так давно на месте вашего киноконцертного зала стоял царский дворец. Даже не дворец, а так, домик. Но Царь был настоящий. Решил он как-то бизнесом заняться, но прогорел. Да и Царица-гламурная девица казну изрядно потрепала. Дело то не хитрое по бутикам да по модным показам шататься. А брендовые вещи денег стоят не малых. И тусовки клубные, да артисты заморские валютный фонд пощипали.

Выходят Царь, Царица, ссорятся, спорят между собой, Царь садится на трон, весь в раздумьях. Царица милуется-красуется, красит ресницы, душит духами, пилит ногти и т.п. Позже появляется Любава, с возмущенным выражением лица, в руках мобильный, что-то требуя у родителей.

Водяной. *(продолжает)* Сидел Царь на троне в своем офисе, на голове корона, а в голове одна мысль: как бы дочку старшую – Забаву замуж повыгоднее выдать. Выдать за олигарха или народного депутата, да финансовые дела царства поправить, а то того и гляди, народ из-за низких зарплат взбунтуется, да войско палаты царские штурмом возьмет, а царя с трона скинет. Да и Царица-гламурная девица не очень-то старшей дочкой интересовалась, растет, да и ладно. Только о том и думала, как бы прикид обновить, морщинки разгладить, с подругами журналы модные листала да сериалы обсуждала. А еще и младшенькая дочка Любава подрастала – вся подстать царице, один гламур в голове, модница жуткая, взбалмошный и избалованный ребенок.

В общем, как ни крути, не Забава – а прям финансовая инвестиция получилась. Только надо ее выгодно вложить, то есть не вложить, а выдать замуж.

Царь. *(Обращаясь к царице)* Душа моя, ты бы экономнее что ли. И так в долгах сплошных. Да и курс царского рублика на межбанковской бирже постоянно падает, а кредиты нам уже давать не хотят, заложено все имущество. Я деньги рисовать не умею!

Царица. Ты чё! Я – экономить!?? Ууу, еще чё придумал! Не умеешь сам рисовать – прикажи царскому художнику. Пусть быстрее мой постер дорисовывает и начинает деньги рисовать!!! А не то – голова с плеч!

Царь. Ты в своем уме! Деньги не рисуют! Это я фигурально выразился! За подделку денежных купюр в темницу сядят! Или на кол, это как царский суд решит!

Царица. А ты мне, батюшка, не выражайся, мне все равно, что ты будешь делать. Ты нам с Любавушкой деньги на кредитку регулярно ложи. А то скоро одеть не чего будет, ууу перед заморскими царицами стыдно.

Царь. Это ваше одеть нечего во дворце не помещается!!!

Царица. Надо было на туземке из африКАНИСТОГО племени жениться, трусики-бусики и красавица! А я царица - гламурная девица!

Царь. *(идет на попетую, понимая, что спор ни к чему не приведет)* Не африканистого, а африканского.

Царица. Включи телек, посмотри, что сейчас в Европе модно, тогда поймешь!!!

Царь «включает» телевизор. Выходят участницы группы. Звучит песня «Европа».

Царь. Ну, ладно-ладно, ну чего заводисься!? Есть у меня одна мыслишка. Забава уже подросла, девица на выданье. Нужно ей богатого муженька подыскать.

Царица. Ууу, как тяжело жить! Наконец-то хоть одна умная мысль! И то верно, нечего в девках сидеть, да суши с ролами зазря есть! Только и знает, что свой рок слушать, да в компе сидеть.

Царь. Сегодня же объявлю тендер на женихов. Кто его выиграет, тот и женится на Забаве, да получит кусочек царства, больше все равно нет, заложено в банках, да титул принца в придачу!

Водяной продолжает рассказ деткам. Во время рассказа выходит Иван-геймер с ноутбуком, в наушниках и садится на паркет – играет.

Водяной. И объявил царь тендер, разослал гонцов, то есть не гонцов, а письма по электронной почте по всему миру с детальным портфолио принцессы. Попало такое письмо и к одному очень славному пареньку – геймеру-Ивану. Он в нете сутками пропадал, на девушек внимание обращать просто некогда было, а тут смотрит, письмо по электронке пришло, сначала думал, не читая в спам отправить, а потом интересно стало, письмо ж из тридесятого царства, Иван решил прикол какой-то. Но интерес взял свое. Открыл он мэсэдж – а там фотки Забавы. Как увидел Иван принцессу – влюбился сразу, из игры вышел, даже сохраниться не успел.

Мальчик. Не успел сохраниться, это бывает – жаль, уровень заново проходить придется.

Девочка. Андрюша, ты не о том думаешь! Не в игре, в жизни страсти та каки-е!!!

*Песня Ивана «Это ж надо влюбиться в царскую дочь» из мвл.
«Летучий корабль»*

Иван. Не пойму, это виртуальность или это происходит со мной в жизни? (*Чешет затылок, думает*). Неее, сердце выскакивает, в животе как будто бабочки порхают, точно в реале влюбился, жесьть. По фоткам вижу, девушка она продвинутая, значит должна быть в социалках. Попробую Забаву найти в контакте. (*Ищет в буке, с другой стороны выходит и садится на паранет Забава*). Точно вот страничка.

Переписываются, проговаривая это в слух.

Иван. Привет Забава, меня зовут Иван. Прочел твой статус, посмотрел фотки, твои закладки, группы и понял, у нас очень много общего. Подал заявку, хочу добавиться к тебе в друзья. Очень хочу пообщаться в живую. Где тебя найти? Где встретимся?

Забава. Привет Иван, уже добавила тебя в друзья. Ты мне тоже интересен. Но встретиться вряд ли получится. Отец запер меня во дворце, хочет выдать замуж.

Иван. Средневековье какое-то, насильно замуж??? В наше время? Как такое может быть? Я сам на тебя женюсь! И ты станешь свободной!

Забава. Жениться на мне ты можешь, только если у тебя есть солидный капитал. Королевство обанкротилось, казну нужно пополнить. Предки мои спят и видят по легкому деньжат срубить. А это только меня замуж повыгоднее выдать. Если ты не миллионер, то не вариант.

Иван: Нет, есть еще один вариант – бежать! Бежать без промедления!!!

Продолжают переписываться в нете.

Водяной. Пока Иван с царевной обсуждали план побега из дворца, царь нашел Забаве жениха. Тендер выиграл, ну, в общем, оказался самым богатеньким претендентом, Палкан – всемирно известный хакер, взломавший десятки банковских серверов.

Мальчик. Хакер? Это интересный поворот!

Девочка. Ой, А как же Иван, они же так с Забавой подходят друг другу.

Появляется царь, царица, Любава, подходят к Забаве. Иван «сидит» в нете.

Царь. Ну, что дочка, ты уже взрослая, мы тебя вырастили, кучу денег потратили...

Царица. *(Перебивает)* Да, одно образование в ОксвЕрдЕ скока стоило!

Забава. Не в ОксвЕрдЕ, а в Оксфорде, ну да ладно.

Царь. Скока и за что платили – все есть в платежках, чеках и векселях, все внесем в счет-фактуру для Палкана.

Забава. Какого Палкана? Вы меня замуж выдаете или на аукцион выставили на продажу?!

Царица. Ууу, супер! А может точно, на аукцион, и кто больше даст!!! А не пойдет, свадьба круче, на свадьбу еще и подарки дарят, ууу. Любава, детка, срочно составляем список подарков! *(Присаживаются и начинают писать)*.

Царь. Забава, все решено, Палкан жених завидный, кхе-кхе, видный я имел ввиду. Выйдешь за него замуж и точка!!!

Песня Забавы «А я не хочу по расчету» + танец фрейлин и подружек Забавы.

Те же и Палкан, деловой, наглый. Он хозяин жизни, заходит, поднимает царя с трона, садится, царь вынужден встать.

Палкан. Всем здрасьте! Забава, а ты в жизни еще лучше, чем на фейсбуке. Даже не думай откручиваться. Банкетный зал снят на неделю в Лувре *(оглядываясь на царя и царицу)*, самолеты в Париж заказаны, платье тебе шьет Роберто Кавалли, брильянты у Тиффани уже прошли огранку, лучшие французские и итальянские повара готовят омары, трюфеля, фуагра, нисуаз, ля-фужье, труфалье, тирамису и чего еще там. Свадьбу ведут ребятки из Камеди клуб. Поют у нас Леди Гага, Мадонна, Пинк, Бьенсе. Мальчиков артистов сама выбери. Так что бабла уже вложено не меряно, гуляем, детка!!!

Забава. Какой Лувр, фуагра и Гага!!! Я Ивана люблю! И замуж пойду только за него!!! Хоть что со мной делайте!!!

Царь. Забава – ты под домашним арестом! Пока не одумаешься и не дашь Палкану согласие на брак!

Царица. *(Отрываясь от списка подарков).* Ууу, давно пора!!! А то мы уже подарков понавыбирали, а она здрасте вам, Иван! Да кто он такой? Кто его знает?

Забава. Я его знаю, он самый лучший! Он скоро за мной приедет и увезет меня, ничего вы с ним не сделаете!!!

Царь, Царица. *(Хором, захлебываясь).* Да ты, да мы, да вы...

Палкан. Ша, ща все решим! Братишки подсобят, ща позову. *Звонит по мобильному телефону:*

Ребятки, Палкан в обиде,
Двое в одинаковом прикеде,
Мне на помощь поспешите
И проблемы все решите!

Появляются двое в одинаковых костюмах (как вариант спортивная форма), хватают Забаву и уносят.

Царица. Ууу, это что за беспредел, мы, что без свадьбы будем? Я уже нарядик прикупила, ему, что пропадать зря?

Царь. Палкан, мы так не договаривались! Где деньги по счету!!!

Палкан. Да не кипишуйте вы. Мужик сказал – мужик сделал! Я Забаву пока в один тайный лесок отправил от Ивана подальше, одумается, свадебку сыграем! Будут вам и пир на весь мир, и подарки, и деньги по договору. Я сказал!

Уходят все, кроме Ивана, который все это время сидит в интернете.

Забава. *(Одна в лесу)* Надо срочно сообщить Ивану, что меня похитили! Как хорошо, что не обыскивали, а я заранее телефончик припрятала! Киевстар смотрю здесь ловит, денег на счету правда нет, но смс-ки у меня бесплатно, напишу Ивану. *(Пишет СМС и проговаривает вслух).* Ванечка, милый, отец мне нашел жениха – хакера-Палкана, я отказалась замуж за него выходить, сказала, что тебя люблю. А охранники Палкана меня похитили и в лесу спрятали. Только вот беда, знаю, что лес сказочный, а из какой сказки не знаю и спросить не у кого. Одна одинешенька я здесь. Только на тебя надежда, Ванечка.

Иван. Забава, солнце мое. Я уже весь испереживался, долго связи с тобой не было. В лес говоришь? Ничего, сколько там тех сказок и лесов сказочных, хоть свою жизнь потрачу, а тебя найду. Сейчас забью в поисковик СКАЗКИ и СКАЗОЧНЫЙ ЛЕС, а потом скачаю эту программку в GPS навигатор. Так, вот уже и маршрут показывает. *(Иван встает и идет по сцене по навигатору, пока не доходит до Водяного).*

Иван. Странно, вроде лес или не лес? Или болото? Какие-то люди странные, *(Обращаясь к Кикиморе и Зюзюке)* вы хиппи что ли или Эмму?

Кикимора. Сам ты Эмму! Мы болотно-лесные жители. Я – Кикимора. *(Показывает).* Вот сестра моя Зюзюка.

Зюзюка. *(Перебивая).* А этот мужчина – Водяной. Он тут главный. Чё надо, его спрашивай, понял?!

Водяной. Ох уж эти женщины! *(Обращаясь к Ивану).* Здравствуй мил-человек, как звать-величать тебя, что надо, зачем пожаловал?

Иван. Звать Иваном, а пожаловал я с проблемкой одной. Ищу невесту свою, Забаву. Хакер Палкан со своими охранниками похитили ее из дворца и увезли в сказочный лес, а в какой никто не знает. Если чем помочь можете, век не забуду!

Водяной. А чего ж не помочь, помогу, чем могу. Раз лес сказочный, значит, и добраться туда можно только на сказочном аппарате – на летучем корабле.

Иван. *(Перебивая).* Тоже мне сказочный – на самолетах уже сто лет как люди летают.

Водяной. *(Скептически)* ох уж эти л-ю-д-и. Что такое самолеты я знаю, ты, что думаешь, мы тут в глуши новости не смотрим?

Кикимора. У нас и телек, и спутниковая антенна есть!

Водяной. Да ладно вам хвастаться. В общем, слушай, Иван. Найти сказочный лес может только летучий корабль, да и то не сразу. Будешь путешествовать из сказки в сказку и точно Забаву отыщешь.

Иван. Вы мне даете корабль? Просто так, даром?

Водяной. У меня корабля нет. Он у моих двоюродных сестричек – Бабок-Ежек. Сейчас отправляйся туда. А я им смс-ку скину. Что человечек от меня придет, помогите, мол, ему. Влюбленным помогать нужно и, конечно же,

просто так! За чувства платить нельзя! *(обращаясь к Кикиморе и Зюзюке)*. Девочки, покажите Ивану дорогу к избушке на курьих ножках. Удачи тебе, Иван!

Зюзюка и Кикимора и лягушата показывают Ивану дорогу, он уходит, выходит с другой стороны сцены и видит Бабок-Ежсек.

Песня-танец «Бабок-Ежсек».

Иван. Здравствуйте ягули.

Баба-Яга. Привет, коль не шутишь. А ты, наверное, Иван. Водяной, братец наш по маминой линии уже эмэселку скинул.

Маленькая яга. Сестра не ЭМЭСЕЛКУ, а эсэмеску.

Баба-Яга. Не перебивай, когда старшие разговаривают.

Маленькая яга. Ой-ой, тоже мне, на 13 минут старше, а выделяется. *(Яга злится)*. Молчу-молчу.

Баба-Яга. Иван, я знаю, что тебе нужен корабль, невесту найти. Что ж дело молодое, надо так надо. Сама когда-то в Лешего влюблена была, да он оказался мужчиной нерешительным, ходил вокруг да около, да так замуж и не позвал! Вот в девках и хожу до сих пор!

Маленькая яга. Ага, 130 лет уже, а она все в девках. *(Яга злится)*. Молчу-молчу.

Иван. Спасибо вам, дорогие бабушки. Вы ж только расскажите, как кораблем управлять.

Баба-Яга. Все расскажем. Все покажем! Еще и денег в дорогу дадим, нам в лесу без надобности, а тебе в дороге пригодятся.

Маленькая яга. И пирожков с мухоморами! *(Смущаясь)*. Сама пекла!

Баба-Яга. В награду, ты нас на свадьбу пригласишь. Сто лет никуда не выбирались! А управлять кораблем просто. Нужно слова заветные сказать: «Земля прощай, в добрый путь!»

Ежки хором: Прощай, Иван, удачи!

Иван «улетает», звук взлета самолета.

Саундтрек «Я улечу» + подтанцовка.

Звук посадки самолета, танец Разбойников.

Разбойница. Это что за дяденьку такого красивого к нам занесло?

Иван. Здравствуйте, я Иван, ищу свою невесту Забаву, ее насильно замуж хотели выдать, а ...

Разбойница. *(Перебивает)* Слышала, мне по сказочной почте рассылка пришла. Я вообще за даром даже в носу не ковыряю, не то, что в поисках помочь? Но я тоже влюблена...

Разбойник. *(По-секрету)* По Соловью-Разбойнику сохнет.

Разбойница. Да, сохну, и что!? Я женщина, для меня любить важно! Я так злее становлюсь!

Разбойник. *(С удовольствием и радостью, протяжно).* И мстительнее!

Иван. Глубокоуважаемые разбойники, отпустите меня, пожалуйста, а то Забава меня так до пенсии не дождется.

Разбойница. Уломал, лети, ищи невесту. А мы тебе еще и денюшек подкинем, мало ли, где сгодятся. На свадьбу я так понимаю, мы уже приглашены?! Счастливо пути, Иван!

Разбойники хором. Не поминай лихом!

Иван. Земля прощай, в добрый путь!

Иван «улетает», звук взлета самолета.

Звук посадки самолета, танец дикарей и короля Лемурув.

Джулиан XIII. О, боги нам послали знак!!! Меня, наверное, выбрали королем всех животных в мире или внесли в Книгу рекордов Гиннеса как самого красивого лемура!!!! Алохха!

Иван. Я вас разочарую, но нет. Я не посланник богов и не из книги Гиннеса. Я сам по себе. Иван – ищу невесту, которую...

Джулиан XIII. ...Украл Палкан и бла-бла-бла. Уже слышал. Какаду на хвосте принес. Ну вот, а я то думал. Ладно, от меня та ты чё хочешь? Корону мою???? Или тут на острове тебе принцессу-туземку подобрать??

Иван. Нет, ни корона, ни ваши туземки-красавицы мне не нужны. Я Забаву люблю. Ищу ее во всех сказочных лесах. Вот и к вам в тропики закинуло. Вы ее на острове не встречали?

Джулиан XIII. Нет, кроме тебя живым на наш остров с третьего мультфильма никого не забрасывало. Если не хочешь остаться и быть моим личным обожателем, то лети дальше. Забава твоя в другой сказке. Эй, подданные, принесите Ивану гостинцев с собой в дорогу. Можно из самолета, который с прошлого года на левом берегу разбитый валяется. Там камешки какие-то цветные были и бумажки зеленые в пачках (*хитро*) мне вся это ерунда все равно не нужна. Только на свадьбу пригласить не забудь. Буду на ней почетным главным гостем. Король как-никак. Ну, не прощаюсь!

Хором туземцы: Аллоха, Ваня!

Иван. Земля прощай, в добрый путь!

Иван «улетает», звук взлета самолета.

Звук аварийно садящегося самолета, всплеск воды, бульканье. Выходит взъерошенный, голова мокрая, с рук капает вода.

Иван. (*Перепугано*). Не понял, я утонул? Я на дне моря? Что происходит? Это же не лес?

Морская царица. Почему же не лес, лес, только подводный. Чем же он тебя парниша не устраивает?

Иван. Нет, мне лес обычный нужен, т.е. не совсем обычный – сказочный, но земной, не подводный. Понимаете?

Морская царица. Понимаю, но на морском дне обычного нет, только подводный. Берешь?

Иван. Нет, не беру. Я ищу свою невесту Забаву, а ее спрятали в сказочном дремучем лесу. У вас тут точно ее нет.

Морская царица. А зачем тебе Забава, я тоже принцесса. Оставайся, Ваня, с нами, будешь нашим королем!

Песня «Оставайся мальчик с нами...» + подтанцовка.

Иван. Спасибо вам, конечно же, за предложение, но мне Забава милее всех на свете. Жить без нее не могу. Пропадаю. В игру уже несколько недель не заходил, только о ней думать могу.

Морская царица. Как романтично!!! Со времен Ассоль и Грея ничего сентиментальнее не слышала. Ладно, силой удерживать не буду, лети, Ванечка, а я свою судьбу еще встречу... Кстати, может у вас на свадьбе друзья твои будут, вот и выберу кого. С пустыми руками негоже от меня уходить, *(обращаясь к подданным)* Звездочки, подберите подарочек от меня Ивану, жемчужинок, монеток там всяких. Будет глядеть – обо мне вспоминать!

Морские жители. Счастливой дороги!

Иван. Земля прощай, в добрый путь!

Иван «улетает», звук взлета самолета.

Звук посадки самолета, танец пиратов.

Иван. Чертовщина какая-то, я, что по кругу летаю. Опять остров. Тоже лес, только какая-то смесь тропического с хвойным. Может Забава в этой сказке? *(Видит пиратов, обращается к ним)*. Здравствуйте, люди добрые...

Пиратка. Ха-ха-ха. Рассмешил!!! Мы и люди!!!! Да еще и добрые!!! Мы не люди – мы пираты!!! А пираты добрыми не бывают!!!

Пират. Может, мы ему покажем, какие мы «добрые»?

Иван. Ну почему же вы о себе так плохо. В каждом есть что-то хорошее. Вот у вас, *(обращается к Пиратке)* например, такие глаза красивые и взгляд добрый.

Пиратка. За глаза спасибо, от моих архаровцев комплиментов не дожدهшься. Забыли они, что я женщина! Прямо растаяла я. Слышь, паренек, а чё к нам пожаловал? Жить надоело?

Иван. Жизнь я люблю, но больше жизни я Забаву люблю, невесту мою.

Пиратка. Спот-стоп. Я что-то такое от каракатицы, нашего системного администратора, слышала... Ты Иван? А невесту твою Палкан похитил? Понятно. Ну ж то ж. *(говорит тихонько, что бы команда не слышала)* У меня тоже ухажер есть, Ихтиандр, может, слышал?! *(показывает на команду, опять тихо)* Ревнивые жутко!

Иван. Но если вы знаете, что такое любовь, не задерживайте меня, корабль под парусами, мне пора в другую сказку.

Пиратка. Лети Иван, а команде своей я как-то объясню. Я, скажу, ты на свадьбу нас прилетал пригласить, а подарки мы тебе заранее подарим, что бы потом не тащиться с оклумками. Эй вы, бездельники, погрузите Ивану на борт сундук с сокровищами, я так сказала!

Пираты хором. Прощай, Иван!

Иван. Земля прощай, в добрый путь!

Иван «улетает», звук взлета самолета.

Звук посадки самолета. Песня Восточного торговца Махмуда и его помощницы.

Махмуд. Вай-вай-вай. Проходи, дорогой, садись, гостем будешь. Лукум, шмукум бери, чаек пей. Девушки для нас танец живота танцевать будет. Кальян курить будем.

Иван. Спасибо, уважаемый. Но я тороплюсь жутко. Я ишу молодую, красивую девушку. Невесту свою, принцессу. Вот только она в лесу сказочном спрятана, а у вас лес здесь где-то есть?

Махмуд. Вай, ты к нужному человеку обратился! Махмуд главный специалист по девушкам! А лес у нас есть за городом, там такой лес вау! Оазис целИй. Недавно там появилась девушка-принцесса, глаза, как алмазы, фигура, как у богини... Кожа персЫк, а голос.....

Иван. О, это точно моя Забава, она такая.

Иван с Махмудом выходят к шатру принцессы Будур.

Восточный танец. Песня «Восточная принцесса».

Иван. *(Разочарованно).* Нет, это не Забава. *(Обращаясь к принцессе).* Вы очень красивая и голос супер. Если бы не был так влюблен в Забаву – не устоял бы, точно.

Будур. Все правильно, юноша, невесте верность хранить нужно. А где же она? Хочу посмотреть, кому так повезло с женихом. *(Осматривается в поисках Забавы).*

Махмуд. В том то и дело, что нЭт ее, ее похитили, а он ее ищет! А я на рынке эту историю слышал. Очень пЭчальная история...

Будур. Вы, Иван, мне ветер пустынный вашу историю прошептал. Так летите быстрее к своей судьбе. Может вам ковер-самолет подарить?

Иван. Благодарю, принцесса, вы не только красивы, но и очень добры. Но у меня есть летучий корабль. Я на нем из сказки в сказку летаю в поисках Забавы.

Будур. Я Иван, не только принцесса, но и немного медиум и точно вижу, в следующей сказке вы найдете свою невесту. В путь, не тратьте время!!! Мои слуги уже загрузили на ваш корабль небольшие презенты от меня....

Махмуд. *(Перебивает).* И от меня, конечно же. Как же без сувениров с восточного базара!

Будур, Махмуд хором. Жди в гости на свадьбу!

Иван. Земля прощай, в добрый путь!

*Иван «улетает», звук взлета самолета. Звук посадки самолета.
Звуки леса.*

Иван. Это 100% сказочный лес и к бабке не ходи. А ну-ка, покричу, может Забава услышит! *(кричит)* Забава! Забавушка, ты здесь?!

Забава слышит Ивана, бежит ему на встречу. Срабатывает сигнализация, вой сирены. Выскакивают Царь, Царица, Палкан, Двое в одинаковом прикиде.

Палкан. *(Выключает сигнализацию).* Ша, шо такое, шо происходит!? Кто вломился на охраняемую территорию, это частный сектор! У меня есть мандат! Я вООще почти депутат!

Царь. Юноша, извольте объясниться вы кто, и что тут делаете?

Царица. Ууу, что его спрашивать, бомж какой-то, Палкаша, скажи: «Фас!» своим ребяткам, пусть его вышвырнут!

Забава. Замолчите все сейчас же и не трогайте его, это мой Иван!!! А если не послушаетесь, я в пропасть сброшусь и не достанусь никому! Ты Палкан, без невесты останешься, а вы, родители «любящие», без дочери, а значит и без денежных инвестиций Палкана. А ты папочка, еще и с долгами огромными.

Иван. Послушайте, пожалуйста. Палкан, зачем тебе та, кто тебя не любит. Все равно же сбежит. А вам Царь с Царицей ведь деньги только нужны были,

так их у меня целый корабль летучий, забирайте, нам с Забавой ничего не нужно!

Палкан. Не очень-то и надо было. Да с моими бабками любая мне рада будет, только свисни, пошли пацаны. А ты, слышь, Царь, за долгом завтра зайду, приготовь все до копейки. *(Уходит с охраной).*

Царь. Ну, если всем подходит, *(обращаясь к царице).* Нам же подходит?

Царица. Ууу. Конечно, подходит, я уже в корабль заглянула, там и на долги хватит и еще на то, что бы меня как певицу раскрутить *(поет а-а-а)* хватит!!! А свадьба мне не нужна, тот костюмчик, что я к свадьбе покупала, уже из моды вышел, а в сэконд-хенде я не хожу. Лучше мы на Мальдивы съездим.

Царь. Ну, раз так *(обращается к Ивану и Забаве)* совет вам да любовь!!!
Иван с забавой отходят вглубь сцены.

Водяной. *(Встает из болота, берет Аннушку и Андрюшу за руки и вместе с детьми подходят к краю сцены).* Вот так и нашел свою невесту Иван. Палкан с царской семьей остались в гордом одиночестве, зато при деньгах. Да кому они нужны, когда друзей нет.

Мальчик. Это точно, без друзей никуда!

Девочкам. Мы с Андрюшей за лето за своими друзьями уже ужасно соскучились!

Водяной. Иван с Забавой всех друзей на свадьбу позвали, отметили ее с размахом. Вы спросите, как же они жили, если они все подарки отдали в выкуп за Забаву? Да замечательно просто жили! *(Водяной перечисляет героев, и они выходят на сцену).* **Палкан** остался холостым, **Ивана с Забавой**, больше не тревожил. **Царь с Царицей**, да с **Любавой** все по заграницам разъезжают. **Атаманиа разбойников** со своей бандой подарила черный БМВ, говорят, у какого-то певца Сереги отобрали. **Пираты** яхту в нашу бухту в подарок привели. **Морские жители** под чутким руководством **Морской царицы** – жемчугов да монет старинных с морского дна натаскали. **Бабки-Ежки** Забаве и Ивану в подарок свой летучий корабль оставили, а и в правду, зачем он им, они же в ступах да на метлах летают. Даже **Джеулиан XIII**, король лемууров, раскошелился – подарил сертификат на ежегодное бесплатное посещение Мадагаскара. **Будур** нарядов шикарных для Забавы привезла да камней драгоценных. А **Махмуд** новый ноутбук Ивану золотой подарил, он хоть и не работает, т.к. сделан из цельного слитка золота, зато богатому получилось. **Мы с кумушками Кикиморой и Зюзюкой** тоже на

свадьбу не с пустыми руками пришли – мы принесли проект киноконцертного зала, который напоминал форму летучего корабля. Иван с Забавой снесли дворец-развалюху. И построили этот прекрасный зал, в котором каждый год в годовщину своей свадьбы собирали *друзей*.

4. Соціально-педагогічна технологія «Форум-театр»

методист I категорії науково-методичного відділу Вольчева Г.А.

Освітній простір УДЦ «Молода гвардія» активно розвивається. Однією з нових форм роботи з дітьми є **Форум-театр**. **Форум-театр** належить до кола інтерактивних соціально-педагогічних технологій, методи якої широко використовуються при вирішенні різних конфліктних ситуацій та соціальних проблем. Під **соціально-педагогічною технологією** розуміється комплекс соціальних і педагогічних засобів (методи, прийоми, алгоритми їх застосування), які покликані сприяти ефективності соціальної політики держави. Соціально-педагогічні технології активно використовуються працівниками соціальних служб, громадських організацій, вихователями шкіл інтернатів та ін. В УДЦ «Молода гвардія» існує практика оздоровлення дітей соціальної категорії, тому використання соціально-педагогічних технологій, а саме форум-театру, є актуальним.

Форум-театр як інтерактивна соціально-педагогічна технологія:

- забезпечує набуття досвіду у вирішенні проблем, які виникають у процесі взаємодії особистості з суспільством;
- сприяє формуванню активної життєвої позиції людини по відношенню до гострих соціальних проблем;
- формує комунікативні навички особистості;
- розвиває самосвідомість людини.

Започаткував основи форум-театру, як технології, бразилець Августо Боаль. Історія форум-театру розпочинається з відкриття Боалем «Театру

пригнічених». Слово «пригнічений» в даному контексті символізувало людину, яка втратила право на самовираження, набула статусу покірною, слухняного слухача та страждає від соціального, економічного та психологічного тиску.

ФОРУМ — (лат. forum) римлян: місце, площа, куди збирався народ для проведення зборів, на яких вирішувалися актуальні проблеми соціуму.

У 60-і роки ХХ століття був створений «газетний театр», в якому трупа займалася інсценуванням газетних статей. Ці спектаклі мали просвітницький характер і демонструвалися людям з низьким рівнем освіти з метою розширення їх кругозору. На одному з таких виступів, що відображав бунт на фабриці, під час однієї з мізансцен, хтось із глядачів сказав: «СТОП». На питання Августо Боалья: «Чому ви зупинили спектакль?», глядач відповів: «Ви неправильно розповідаєте, я там був. Я знаю». «Тоді покажіть», – попросив режисер. Глядач вийшов з натовпу, зайняв місце актора і, програючи мізансцену, змінив ситуацію. Коли трупа почала грати знову, чоловік знов викрикнув: «СТОП» – і знову вийшов на сцену замінювати акторів. Це був початок «Форум-театру», як освітньої технології, що розглядається як інтерпретація «Театру пригнічених». Розігрування сцен з реального життя допомагало людям краще зрозуміти суть проблем та давало можливість отримання досвіду у їх вирішенні.

В умовах сучасності форум-театр використовується в багатьох країнах світу, як ефективна форма роботи з людьми, які потрапили, або можуть потрапити в складну життєву ситуацію і, не маючи досвіду її вирішення, відчувають невпевненість, пригнічення, пряму, чи приховану агресію.

Темами для постановок форуму-театру стають проблеми, що виникають у різних сферах суспільного життя:

- відносини між членами сім'ї;
- ставлення дітей до педагогів і навпаки;
- взаємини представників різних соціальних верств населення, націй, культур, релігій;
- проблеми ВІЛ-інфікованих людей та людей з обмеженими можливостями і т.д.

Підґрунтям для форум-театру є театральні методики (театральна постановка) та тренінг, як метод активного навчання. Та все ж постановка форум-театру має принципову відмінність від театральної постановки. Сюжети форум-театру мають більш змістовне навантаження, маючи на меті вирішення особистісних та соціальних проблем через театральну виставу, тоді як театральний спектакль, насамперед, має естетичне навантаження.

Сценічна постановка форум-театру – це інсценування соціальної проблеми, де кожен персонаж виконує визначену соціальну роль. Так, головний герой – жертва ситуації, інші персонажі – його оточення: сім'я,

школа, члени суспільства, які здійснюють моральний, психологічний і навіть фізичний тиск на нього.

Логіка постановки полягає у виділенні кульмінаційної точки конфлікту та наступному виходу з неї завдяки заміни ролі головного героя, при якій відбувається корекція його дій і вчинків, що дозволяє змінювати ситуацію пригноблення так, аби вона перестала бути конфліктною і проблематичною для жертви.

Такий хід вимагає активної взаємодії глядачів і акторів і передбачає створення простору для обговорення і дискусій, в процесі яких відбувається колективний пошук шляхів вирішення конкретної проблеми та створення оптимальної моделі поведінки пригнобленої людини в складній життєвій ситуації.

Результатом розігрування конкретних, заздалегідь спланованих, сцен форум-театру є подальша внутрішня рефлексія учасників, які мають замислитися над розкритою у виставі проблемою.

Така форма подачі соціального конфлікту сприяє розвитку самосвідомості та дозволяє стимулювати людей до активної та адекватної дії у відстоюванні своїх прав.

Крім того, акцентом форум-театру є отримання соціального досвіду, формування конструктивних моделей поведінки людини, яка зазнає пригнічення та зміна її ставлення до проблеми, що значно піднімає рівень її адаптативних здібностей.

Форум-театр має значний освітній потенціал і може активно використовуватися в роботі з дітьми та підлітками. Досвід УДЦ «Молода гвардія» дозволяє зазначити, що використання технології «форум-театр» в педагогічній практиці сприяє вирішенню проблемних ситуацій, які виникають в тимчасовому дитячому колективі, та має значний виховний потенціал.

4.1 Технологія «форум-театру» в умовах в УДЦ «Молода гвардія»

*методист I категорії
науково-методичного відділу Вольчева Г.А.*

Мета форум-театру – формування конструктивної моделі поведінки у дітей та підлітків в умовах проблемних ситуацій, що склалися в їхньому житті.

Задачі:

– розвиток навиків взаємодії між дітьми в умовах тимчасового дитячого колективу;

- формування позитивного мислення;
- емоційний розвиток;
- зниження рівня агресивності в дитячому колективі;
- руйнування стереотипів поведінки.

Основними завданнями для організаторів форум-театру є:

- колективне вирішення проблемної ситуації, що склалася в житті дитини;
- наштовхнути учасників до роздумів та співпереживань через яскраве висвітлення у тематичній постановці складних життєвих обставин;
- створити умови для активного обговорення побаченого в кожній зі сцен постановки;
- змусити учасників перенести сцени вистави в реальне життя, проводити аналогії;
- сформувати навички вирішення проблемної ситуації з врахуванням різних підходів до бачення сутності проблеми;
- пробудити інтерес до проблем суспільства ;
- розвинути емоційний інтелект особистості дитини;
- створити невимушену та сприятливу атмосферу безпеки.

Театральні техніки та методи форум-театру:

- виразна мова;
- сценічний рух;
- акторська майстерність.

Тренінгові техніки та методи форум-театру:

- робота в «малих групах»;
- активне слухання;
- робота в колі;
- сюжетно-рольова гра;
- групова дискусія;
- відкритий простір;
- контракт-правила;
- обговорення;
- індивідуальна робота;
- вправи та ігри – спрямовані на поліпшення психологічної атмосфери в групі;
- ситуаційні вправи – передбачають роботу в групі з метою аналізу задалегідь визначеної проблемної ситуації.

Учасники форум-театру:

- *ведучий*, він же джокер, він же тренер, або модератор – зобов'язаний супроводжувати і контролювати процес від початку до кінця форум-театру на

кожному з його етапів, пояснювати ситуації, залучати дітей до їх обговорення, здійснювати заміну акторів;
– *учасники*, які на другому етапі форуму поділяються на глядачів і персонажів вистави.

Основні визначені ролі:

- *глядачі*: «думаючі глядачі» – спостерігають за подіями, обговорюють їх і надалі можуть змінювати сюжет, взявши на себе роль жертви ситуації;
- *персонажі вистави* – виконують наступні ролі:
 - *Жертви ситуації* – людина, або група людей, на яких неодноразово чинять тиск зовні.
 - *Подруга* – за сценарієм це може бути однокласник, працівник громадської організації, вчитель і т.д., які намагаються покращити ситуацію навколо пригнобленої людини.
 - *Агресори* – ті, які всіляко пригнічують жертву словами, вчинками, діями.

Важливо!

- Організаторам слід враховувати фактори, які сприятимуть формуванню психологічно комфортного середовища:
- постановки форум-театру розігруються в умовах відсутності сцени, на одній площині з глядачами;
 - постановки форум-театру не носять характеру повчань та настанов.

Поради організаторам при підготовці форум-театру

- Перш ніж проводити форум-театр необхідно ґрунтовно вивчити його теоретичні аспекти.
- При підготовці та проведенні не відступати від фундаментальних принципів форум-театру.
- Самостійне створення сценарію вистави для форум-театру допоможе детально заглибитись в проблему.
- Під час проведення форум-театру ведучий відіграє головну роль:
 - він повинен володіти ситуацією;
 - вивчити проблему;
 - бути нейтральним, сприяючи вільному обговоренню;
 - вміти активізувати зал;
 - організувати роботу команди і зуміти зануритися в серйозність розглянутої проблеми.

1. Вибір тематики проблеми – проблему для сценарію слід вибирати, опираючись на реальні історії і цільову аудиторію з її індивідуальними і віковими особливостями.

2. Написання сценарію (Дод. 1 «Сценарій форум-театру «Діти на відпочинку») – сценарій спектаклю повинен бути підготовлений заздалегідь джокером, або ж самими учасниками (залежно від можливостей аудиторії). Сценарій створюється з урахуванням таких вимог :

- тривалість вистави 10-20 хвилин;
- структура вистави – це 3-6 чітко структурованих мізансцен;
- у кожній зі сцен повинен бути яскраво виражений образ особистості, яка потрапила в проблемну ситуацію (жертва ситуації) і чітко виражений протагоніст або протагоністи (агресори).

Слід враховувати такі принципи (по А. Боалю):

- ясність у викладі сюжету;
- реальність подій і ситуацій;
- в ЦЕ повинні повірити;
- ЦЕ можливо змінитися в кращу сторону;
- чіткі місця для втручання.

Важливо!

Проблемна, висвітлена в спектаклі форум-театру, повинна викликати емоційну реакцію і ініціювати дискусію щодо шляхів її розв’язання.

3. Підбір та підготовка акторів – можна використовувати вправи на розвиток акторської майстерності.

ВПРАВА «ПРОЯВИ ЕМОЦІЇ»

Необхідне забезпечення: не потрібно.

Мета: активізація емоційної сфери, розвиток міміки і жестикуляції.

Опис: Ведучий пропонує кожному з учасників показати свої почуття і емоції, представляючи наступні картини:

- Як нам подобається в цьому прекрасному лісі! (захват)
- А що це за дивні дерева ? (подив)
- Ой, квіти на гілочках розпустилися! (радість)
- Як шкода, що нам скоро доведеться йти. (засмучення)
- Що за дивні звуки долинають з глибини лісу. (страх)

ВПРАВА «ЖЕРТВА – АГРЕСОР»

Мета: розвиток навичок інтерпретації образів, комунікативний досвід.

Опис: учасникам в парах пропонується зобразити жертву і агресора.

1. «Агресор» намагається одним поглядом передати «жертві» агресивний посил.
2. Для передачі агресії підключається міміка ...

- 3 . Для передачі агресії підключаються жести ...
- 4 підключається голос, вигуки (без слів) ...
- 5 підключаються слова

4 . Репетиція мізансцен.

5 . Підбір необхідних реквізитів і матеріалів – виготовлення необхідної наочності (плакат з правилами), підготовка бейджів з ролями, бутафорія для забезпечення вправ, костюми акторів і т.п.

6 . Створення форум-театру:

- підбір вправ на знайомство і згуртування групи;
- підготовка питань для обговорення теми форум-вистави;
- підготовка рефлексії за підсумками форум-театру.

Алгоритм проведення форум-театру **Етапи форум-театру:**

I етап

1. Вступне слово джокера

На даному етапі доцільно:

- представити історію становлення форум-театру як технології;
- розкрити основну мету форум-театру. Після, запропонувати поглянути на одну з проблемних ситуацій у формі вистави і спробувати знайти раціональні шляхи вирішення зазначеної в ній проблеми.

2. Вправи на зняття напруги в групі

ВПРАВА ПРИВІТАННЯ – «ПРИВІТАТИСЬ ЯК ...»

Мета: згуртування групи і виникнення у учасників почуття «Ми», формування взаємної довіри, вироблення навичок спільних дій.

Опис:

- Кожен з учасників по колу потищує руку сусідові справа як людина дуже сором'язлива.
- Тиснуть руки учасники, які сидять навпроти, як люди, що кудись поспішають, квапляться.
- Кожен по колу потищує руку і вітається з людиною, що сидить ліворуч від нього, зображуючи боязнь.
- Всі учасники одночасно і швидко вітаються з тим, хто поряд сидить, як люди, які не бачили один одного кілька років.
- Всі члени групи тиснуть руки ведучому і вітаються з групою, як члени африканського племені.

ВПРАВА НА ЗБЛИЖЕННЯ «ПІАР-МЕНЕДЖЕР»

Необхідне забезпечення: листки, ручки, олівці в кількості учасників.

Мета: знайомство, довіра в групі, розвиток креативності .

Опис: працюючи в парах, учасники спілкуються, намагаючись дізнатися сильні сторони один з одного (щось особливе, досягнення та вміння партнера), після чого презентують «рекламу » своїх партнерів у формі розповіді, біг-борда, слогану і т.п.

3.Вправи на створення сприятливої атмосфери

ВПРАВА «КАЛЕЙДОСКОП»

Необхідне забезпечення: калейдоскоп, або подібний йому предмет.

Мета: зняття бар'єрів у спілкуванні .

Опис: кожен з учасників по колу бере калейдоскоп і, наводячи на учасника, що сидить навпроти, говорити йому компліменти. Після цього учасники міняються місцями, передавши калейдоскоп.

II етап

1. Знайомство з правилами

Реалізація даного етапу можлива шляхом озвучування правил та запис їх на флєп-чарті.

Джокер пропонує прийняти наступні правилі:

- правило кола;
- правило вільного висловлювання;
- правило толерантності;
- правило невимушеної атмосфери;
- правило « не нав'язування» своєї думки;
- правило строгого додержання ролей.

Важливо!

Слід наголосити, що у виставі змінюється лінія поведінки тільки пригнобленої людини – головного героя, інші персонажі самі, залежно від ситуації, змінюють модель, стиль поведінки, але не виходячи з ролі.

2. Актуалізація теми спектаклю

Тут можливе використання статистики, фотопрезентації, знайомство зі статтями та відеороликами по темі, з метою обгрунтування її актуальності.

3. Показ спектаклю

4. Інтерактивне опитування аудиторії з метою оцінки усвідомлення проблеми. Тут доцільно використати технологію «мікрофон»

ВПРАВА «МІКРОФОН»

Необхідне забезпечення: бутафорний мікрофон.

Мета: діагностика розуміння важливості теми вистави.

Опис: мікрофон передається тому, хто бажає відповісти на питання, після відповіді учасник передає мікрофон бажаному виступити. Питання на обговорення:

- Чи були у когось з ваших знайомих схожі ситуації?
- Оцініть ситуацію збоку.
- Чи може це трапитися з кимось з нас?
- Які почуття переживала жертва під час усіх розіграних сцен?
- Яке можливе продовження даної ситуації ви бачите?

5. Вправи на активізацію емоційної сфери

ВПРАВА «ЗОЛОТА РИБКА»

Необхідне забезпечення: іграшкова рибка.

Мета: надати учасникам можливість відчувати себе в ролі пригнобленого і проаналізувати, які почуття переживав він у ситуаціях тиску на нього.

Опис: група по колу передає «золоту рибку», озвучуючи найзаповітніші бажання жертви ситуації, важливо, щоб кожен зміг взяти на себе цю роль.

6. Обговорення поведінки головного героя

На цьому етапі важливо показати учасникам, що обставини, які склалися, часто залежали від самого «пригнобленого» і, що в першу чергу його поведінку необхідно змінити. Можливе складання такої таблиці:

Які слова головного героя були неправильними?	Як дії головного героя погіршили ситуацію?	і вчинки героя конфліктну	Яких якостей не вистачає головного героя, аби впоратися з проблемою?

7. Повторний спектакль з призупиненням дії і заміною головного героя

Бажаючий змінити хід подій говорить: «стоп» і, виходячи на імprovізовану сцену, по-іншому поводить себе в ситуації пригноблення. Кожна із замін обговорюється колективно, замін в одній сцені може бути від 1-ї до 3-х.

8. Висновки учасників. Рефлексія

Роль форум-театру, як соціально-педагогічної технології

Соціально-педагогічна технологія «форум-театр» має значний освітній потенціал і може застосуватися при організації виховної роботи з дітьми та підлітками.

Як соціально-педагогічна технологія, що ґрунтується на інтерактивній моделі навчання, форум-театр є більш дієвим способом формування конструктивних моделей поведінки дітей та підлітків в умовах конфлікту

Форум-театр включає в себе методи та засоби навчання, завдяки яким здійснюється цілеспрямований виховний вплив на дітей та забезпечуються умови для створення психологічно комфортного середовища.

Інтерактивна модель взаємодії учасників форум-театру забезпечить набуття ними соціального досвіду, що сприятиме зростанню самооцінки, розвитку емоційного інтелекту та формуванню комунікативної культури.

Реальними наслідками участі у форум-театрі стануть: зниження рівня агресивності в дитячому колективі та підняття рівня їх моральності.

Участь у роботі форум-театру дозволяє підкреслити важливість активної життєвої позиції, показати, що в більшості випадків, поліпшення соціальної ситуації і запобігання конфлікту залежить від самої людини, яка потрапила в цю ситуацію .

Дана технологія є потужним і гнучким комунікативним інструментом, за допомогою якого можна зробити суспільство більш гуманним і людяним.

Додаток 1.

4.2. Сценарій постановки для форум-театру «Дорослі проблеми дитинства»

педагог-організатор табору «Зоряний» Ступкіна А.С.

Герої:

Роман – учень 11-го класу, претендент на відзнаку, проживає з мамою.

Мама Романа – жінка 37 років, працює на заводі у дві зміни.

Таня – дівчина головного героя, навчається в 9-му класі.

Вчитель біології – досвід роботи 4 роки.

Однокласники Сергій та Сашко – хлопці з низькою успішністю, агресивні, недружелюбні.

Однокласниця, сусідка по парті Романа – старанна, справедлива і порядна дівчина.

Директор – суворий та вимогливий мужчина 45 років.

Сцена 1

Роман приходить зі школи, роздягається в передпокої, мама на кухні.

Мама: (кличе) Ромо, це ти? Вже прийшов?

Роман: Так, мамо! (іде на кухню)

Мама: Що там із заліками, сподіваюся, все на відмінно, медаль ще не прогавив?

Роман: (іронічно) Це замість : «Будеш їсти?», або: «Чи не втомився ти, синку, з ранку до ночі вчитися, вчитися, вчитися». (зі злістю). Мамо, я все вивчу і здам на відмінно, не згущуй фарби!

Мама: (нервово ставить їжу на стіл) О як ми заговорили?! (дивиться на нього з розпачем) Чому ти мене обманюєш? Хіба я тебе такого вчила ? Я тільки що телефонувала твоїм викладачам і вона сказала... **Роман:** (з досадою в голосі) Знову перевірки нескінченні, як це мені набридло...

Мама: Не перебивай мене! Так от, вона сказала, що у тебе успішність далеко не відмінника. Це як розуміти?!

Роман: (втомлено) Я намагаюся, але у мене не виходить, під кінець року таке навантаження?

Мама: Це в тебе не виходить ... чому у мене все виходить, на роботі у дві зміни, вдома біля плити. Все, все на моїх плечах! І все виходить: ти ходиш вдягнений і взутий не гірше інших... (іде до кімнати, приходять з книжками). Ось, сідай і вчи, тоді вийде.

Роман: (взявшись за голову) Знову почалося!

Мама: Днями те і робиш, що сидиш за своїм ноутбуком

Роман: Ти ж знаєш, я реферати пишу.

Мама: А з Танею своєю вечорами теж реферати пишеш. Я хочу, що б ти хоч чогось в житті добився, а ти? (дає запотиличник)

Роман: (кидає ложку на ходу) Спасибі, смачно поїв!

Мама: До Тані знову побіг, двієчник, весь у татуса (плачучи)

Сцена 2

Зустрічаються Роман з Танею на вулиці.

Таня: Привіт ! (з претензією) Що ти запізнюєшся вкотре?

Роман: Привіт, я просто з мамою пос....

Таня: (перебиває) Я так рада тебе бачити, я скучила дуже . Ми так рідко бачимося з тобою, ти за своїм навчанням зовсім про мене забув, дивись, а то покину ...

Роман: Таню, ти ж знаєш, у мене медаль, скоро іспити, а тут ще мама на ме Таня: (знову перебиває) Слухай у мене сьогодні таке було, викликає Інга Михайлівна Андрюху до дошки, а він, звичайно, не готовий, ну і починає (подивившись на рому) Ти мене слухаєш ?

Роман: (нервово) Таню, зрозумій, мені абсолютно всеодно, що було у вас . У мене знову проблеми з мамою! І я не знаю, що мені робити !

Таня: Ясно ... До речі, друзі запросили нас на дискотеку, підемо?

Роман: Яка дискотека?! Ти що мене зовсім не розумієш?! Мені потрібно виправляти оцінки, я не хочу з мамою сваритись.

Таня: *(ображено)* Та я вже півроку щовечора вислуховую про твої з мамою проблеми ! Ми взагалі ніде не буваємо ! У тебе весь час немає настрою. З мамою не хочеш сваритись, а зі мною ти вже посварився, все! *(іде)* **Роман:** Таню стривай!

Таня: Не дзвони мені більше!

Сцена 3

Наступного дня в школі. Клас, урок алгебри.

Вчитель: Таким чином можна зробити висновок що генотип це ...

Роман відволікається

Вчитель: Роман, що там цікавого? *(Роман сидить дивиться у вікно, і не чує, що до нього звертаються).*

Вчитель: Романи! Ромо!..*(однокласниця звертає увагу Романа на вчителя, штовхаючи).*

Роман: Ой, вибачте, що?

Вчитель: Повтори мою останню фразу..... *Роман мовчить*

Вчитель: Чому ти такий не уважний сьогодні ? Як ти зараз будеш писати самостійну роботу?

Роман: Вибачте, я напишу.

Вчитель: Подивимось. Беремо тести і вирішуємо. У вас є 20 хвилин, зошити, книжки закриті.

Сергій: *(з останніх парт передає Саші відповіді на питання через Романа і звертається пошепки)* Романи, передай Саші, тільки так що б не помітив ніхто...

Роман: Давай

Вчитель: Хлопці, що за шум ?

Роман відвертається від Сергія не встигаючи забрати шпаргалку.

Сергій знову штовхає Романа, і кидає йому на парту шпаргалку, вчитель піднімає її.

Вчитель: Романи, що це?

Роман: Це не моє.

Вчитель: Як це не твоє, якщо у тебе на парті.

Роман: *(грубо)* Це не моє!

Сергій жестом погрожує Роману.

Вчитель: Якщо не твоє, то чие? *(до класу)* Чие це? *(клас мовчить)*. Роман, говори, якщо не хочеш отримати 2-ку.

Роман: *(тихо)* Сергій передавав Сашку... *(понику).*

Вчитель: Сергію, це правда?

Сергій: Що?! Звичайно ні, він повернувся запитати чи треба мені відповіді, він же вважає що він найрозумніший, я сказав ні, ви зробили зауваження, він і відвернувся.

Сашко: Так і мені почав нав'язувати свою допомогу, відволікаючи мене від роботи, а мені шпора не потрібна

Вчитель: Ясно, Роман, ти заради медалі навіть однокласників готовий звинуватити в тому, чого вони не робили?

Роман береться за голову.

Вчитель: Ти нічого не хочеш сказати ?

Роман: Ну вам же все сказали, правда? (*З презирством*) мої однокласники?

Вчитель: (*переходить на крик*) Перестань конфліктувати!

Роман: Не кричіть на мене!!!

Вчитель: Все, контрольна зірвана, я до директора!

Сергій: (*встає біля Романа*) Сашо, тут поговорити треба з ОДНОКЛАСНИКОМ.

Сашко: (*підводиться*) Чуєш ти, язикатий, ти страх втратив, чи що?

Сергій: Я не зрозумів – ти захотів неприємностей ?

Роман: У мене і без вас їх вистачає.

Сашко: (*погрозливо*) Зараз на одну більше стане.

Однокласниця: Сергій, Сашко, не чіпай його, йому ж загрожувала двійка.

Сергій: О - о - о, захисниця знайшлася!

Роман: (*до однокласниці*) Я сам розберусь!

Сашко: Це не ти, а ми після школи з тобою розберемося!

Сергій штовхає Романа.

Вчитель: (*заходить*) Романе, вставай, йдемо до директора, там якраз і мама прийшла!

Сергій: Оце, справедливо! (*клас сміється*)

Роман: Будь ласка, хоч на шибеницю ведіть!! (*виходить*)

Сцена 4

Кабінет директора, мама Романа, вчитель, директор, Роман

Директор: Вітаю, Роман!

Роман: Здрастуйте!

Директор: Що це за нова поведінка? Що це ми обманюємо, інших робимо винуватими.

Роман: Я нічого такого не робив.

Директор: Весь клас це підтверджує, а ти «не робив». А хто робив? Може я зробив? Ти ж хороший хлопчина, а поводишся дуже погано останнім часом. Ми покладаємо на тебе надії, а ти неуважним став. Скоро уроки почнеш пропускати... Чому зараз мама повинна за тебе червоніти?

Мама: Романе, скільки можна? Ти ж днями сидиш і вчишся? Чи ти тільки вид створюєш?

Роман: Я що на клоуна схожий?

Вчитель: Ти ж уже дорослий, чому всі повинні кричати на тебе?

Роман: От і не кричіть на мене!

Директор: Так, ми ще й дорослим грубіянимо, що робити з тобою будемо? Може, в спеціалізовану школу віддамо? Там тебе швидко навчать манерам.

Роман: Як хочете, я вже втомився вам пояснювати, що я...

Мама: *(перебиває)* За що мені така кара??? У всіх діти, як діти, а тут..

Роман: *(перебиває)* Все, досить, набридли, ніхто з вас мене не розуміє, вам всім було би краще, як би мене взагалі не було у цьому житті *(встає, стілець падає, вибігає з кімнати...)*

5.Тренінг як форма навчання

*методист науково-методичного
відділу Шурдук Н.М.*

У сучасній педагогічній практиці широкого поширення набула тренінгова форма навчання. Сьогодні тренінги активно впроваджуються в систему педагогічної взаємодії в УДЦ «Молода гвардія».

Слово тренінг походить від англійського «to train» і буквально означає: навчання, виховання, тренування, дресирування.

Становлення тренінгової форми навчання пов'язували з діяльністю Курта Льовіна. Перші тренінгові заняття були проведені його учнями і отримали назву «заняття тренінгових груп»(Т-групи). В Т-групах проходили навчання, в основному, менеджери. Метою навчання в таких групах було отримання навиків ефективного міжособистісного спілкування та управління. Послідовники К.Левіна прийшли до висновку, що заняття, які були проведені в Т-групах, були найбільш змістовними та ефективними. У 1954 році в США було організовано діяльність Національної лабораторії тренінгу.

Тренінгова форма навчання отримала розвиток – в 60-і роки, на основі гуманістичної психології К.Роджерса, були розроблені тренінгові програми, які були орієнтовані на психологічну підтримку особистості. В 70-і роки отримали популярність бізнес-тренінги, які розроблялись під керівництвом М.Форверга.

На сучасному етапі розвитку освітньої системи тренінгова модель навчання набула широкого поширення. Сьогодні поняття «тренінг» трактується набагато ширше, що пов'язано зі збільшенням діапазону його цілей в освітній практиці.

Залежно від освітніх цілей, тренінг може використовуватися у різних варіантах:

1. Тренінг як тренування, у результаті якого відбувається формування та відпрацювання умінь та навичок ефективної поведінки.

2. Тренінг як форма активного навчання, метою якого є передусім передання знань, а також розвиток деяких умінь і навичок.

3. Тренінг як метод створення ситуацій для саморозкриття учасників і самостійного пошуку ними способів вирішення власних психологічних проблем.

Тренінгові технології навчання визначають:

- суб'єкт-суб'єктний принцип педагогічної взаємодії;
- наявність стійкої мотивації до навчання;
- комфортне навчальне середовище, створення ситуації успіху;
- опора на досвід, активне залучення знань, умінь й навичок тих, хто навчається;
- наявність відчуття контролю над процесом свого навчання;
- актуальні пізнавальні потреби;
- гнучкість змісту навчання та позицій учасників.

Так само як і будь-яке навчальне заняття, тренінг має певну мету, завданням якої можуть бути:

- інформування та поповнення знань;
- опанування нових технологій у професійній сфері;
- формування конкретних поглядів чи переконань;
- пошук ефективних шляхів розв'язання поставлених проблем тощо.

Тренінг, як форма організації навчального процесу, відрізняється від класичного заняття тим, що учасники самостійно виробляють і беруть добровільне зобов'язання дотримуватися певних правил роботи та поведінки. *Учасники не сидять за партами, вони сідають півколом або колом, щоб добре бачити одне одного і вчителя, який сидить поруч.*

Педагог – частіше його називають тренером або факілітатором (від англійського „facilitate” – полегшувати, сприяти): не домінує, а лише спрямовує діяльність групи.

Методи та технології

Тренінг як форма педагогічного впливу передбачає використання освітніх методів, що дозволяють практично реалізувати модель інтерактивного навчання.

Основним методом інтерактивної взаємодії учнів при застосуванні тренінгових технологій є формування малих груп.

При проведенні тренінгу використовуються конкретні вправи, прийоми і техніки. Визначають такі базові методи тренінгу: групова дискусія та ситуативно-рольові ігри.

Групова дискусія – це спільне обговорення якогось суперечливого питання, що дає змогу прояснити або змінити думки, позиції та настанови учасників групи у процесі безпосереднього спілкування.

Дискусія – метод навчання, що підвищує інтенсивність та ефективність навчального процесу за рахунок залучення тих, хто вчиться, до колективного пошуку істини.

Ігрові методи

За характером процесів ігри поділяються на три основні категорії:

1. Ділові ігри (імітаційне моделювання реальних механізмів і процесів).
2. Організаційно-діяльнісні (форма колективної мислєдіяльності, у процесі якої відбувається навчання і проектування нових діяльнісних зразків).
3. Рольові (моделювання життєвих ситуацій, розігрування певних проблемних ситуацій).

Важливо!

Методи, що застосовують під час проведення тренінгу, передбачають використання системи прийомів, спрямованої головним чином не на повідомлення готових знань, а на організацію умов для самостійного одержання знань

Підготовка тренінгу:

Готуючись до проведення тренінгу, викладач-тренер повинен

- 1) визначити цілі та завдання тренінгу;
- 2) розробити план-сценарій тренінгу;
- 3) **самопідготовка:**
 - продумати власні дії щодо проведення інтерактивної взаємодії;
 - передбачити план обговорення проблеми та можливі висновки, що зроблять учасники тренінгу;
 - спрогнозувати появу суперечних точок зору та кінцевий результат роботи, обрати час і форми узагальнення висновків.
- 4) **підготовка учасників до проведення тренінгу:**
 - роздати питання, що будуть розглядатися на тренінгу;
 - визначити проблеми, які будуть обговорюватися;
 - визначити літературу для попереднього опрацювання тощо);
- 5) розподілити ролі між учасниками, продумати активну участь кожного;

б) підготувати приміщення до проведення тренінгу та необхідні матеріали (медіапроектор, бейджики, таблички, скотч, папір для індивідуальних та групових вправ, маркери, роздруковані матеріали для вивчення тощо).

Важливо!

Якість навчання суттєво зростає, якщо слухачі мають хороші роздаткові матеріали.

Важливим фактором є підготовка матеріалів у такому форматі, що легко читається, а саме:

- небагато тексту;
- наявність чітких схем замість деяких текстових блоків;
- малюнки;
- можливість робити помітки у цих матеріалах.

При розробці правил роботи у групі доцільно запропонувати слухачам декілька з них і надати можливість доповнити ці правила.

Декілька найбільш поширених правил:

1. Бути активним.
2. Говорити від себе.
3. Бути відвертим і відкритим.
4. Бути толерантним.
5. Дотримуватися відведеного часу.

Під час спілкування один з одним використовуються бейджики, на яких кожен учасник записує своє ім'я так, як би він хотів, щоб до нього зверталися. Це допомагає створити відповідний комфортний психологічний клімат у групі.

Інноваційне навчання у вигляді тренінгу має структуровану основу.

Структура тренінгу

Загальна структура тренінгу може мати такий вигляд:

- привітання та знайомство;
- вироблення правил роботи у групі;
- оголошення теми роботи;
- висловлювання очікувань учасників розминка;
- основна частина: вступне слово тренера (міні-лекція, повідомлення, інструкції тощо), різноманітні вправи, що закінчуються обговоренням і рефлексією;
- підбиття підсумків роботи;
- резюме ведучого;
- прощання.

Форма проведення тренінгу має суттєве значення, однак головним є його зміст.

Щоб реально вплинути на свідомість і поведінку учнів, зміст тренінгу повинен:

- бути ретельно спроектованим;
- максимально наближеним до потреб і проблем учасників;
- враховувати рівень їх актуального розвитку і завдання найближчого розвитку;
- орієнтуватися на формування цінностей, знань, умінь і навичок, які є основою позитивної поведінки;
- обговорювати делікатні теми не ізольовано, а в контексті інших важливих проблем.

Тренінг це:

- *інтерактивна форма навчання, яка дозволяє створити умови для творчої взаємодії всіх учасників заняття;*
- технологія, в основі якої чіткий алгоритм, що забезпечує досягнення прогнозованого результату;
- своєрідний засіб впливу на розвиток знань та формування конкретних умінь, навичок та особистісних установок;
- процес тренування, результатом якого є добре відпрацьовані уміння та навички ефективної поведінки.

**Тренінг « Я розумний споживач» педагог-організатор табору «Зоряний» Шульдик О. О.
методист науково-методичного відділу Лях М.С.**

I. Актуальність: В умовах сучасності розвиток споживацької культури набув виключного значення. Велике різноманіття товарів, наявність реклами, що супроводжує їх продаж і часто дезінформує споживача, потребує формування у підростаючого покоління раціонального підходу до вибору продуктів масового споживання.

II. Мета і завдання тренінгу:

Мета: сформувати споживацьку культуру у дітей, як користувачів продуктів харчування.

Завдання:

- навчити дітей орієнтуватися і правильно обирати продукти харчування;
- ознайомити з поняттями «харчові добавки», «штрих код»;
- навчити аналізувати етикетки продуктів;
- познайомити з механізмами сучасного маркетингу;

– сприяти активній комунікативній взаємодії та продуктивній діяльності учасників тренінгу;

III. Кількість учасників: 20-30 осіб.

III. Хід тренінгу:

1. Вступна бесіда – на даному етапі необхідно оголосити мету та завдання тренінгу, аргументувати важливість підвищення рівня споживацької культури та споживацької грамотності у дітей, наголосити, що спрямований на людину значний потік інформації щодо харчової продукції з екранів телевізора, зі сторінок газет і журналів, з радіо викликають розгубленість, хибну поведінку у покупців, що може шкодити їх здоров'ю.

2. Вправа на активізацію діяльності

Необхідні матеріали: непотрібні.

Мета: знайомство, створення невимушеної атмосфери в групі.

Опис: тренер, який стоїть у центрі кола, пропонує пересісти тим, хто володіє якимось умінням, наприклад, керує автомобілем, або володіє технікою оригамі і т.п. Під час пересаджування тренер займає вільне місце. Учасник, який залишився без місця, продовжує вправу. Після того, як назвали 8-10 умінь, кожен повинен написати розповідь про групу, враховуючи всю отриману інформацію.

3. Вправа «Аукціон»

Необхідні матеріали: коробка, пара дитячих панчіх, бутафорний молоток.

Мета: демонстрація впливу реклами на свідомість людини.

Опис: ведучий пропонує учасникам взяти участь в аукціоні і продати будь-яку непотрібну річ, наприклад панчохи дуже маленького розміру, не називаючи і не показуючи сам предмет, а тільки прорекламувавши його.

Питання до обговорення:

- чи задовольнив вас товар, який ви придбали «на осліп»?
- що не вірно у діях споживача?
- як впливає реклама на свідомість людини?
- якого правила споживачі повинні дотримуватися?

Важливо! Як висновок після вправи, тренер має зазначити, що перед тим як придбати будь-який товар, необхідно з'ясувати повну інформацію про нього і занотувати дане правило на ватмані.

4. Вправа з елементом книголекторію

Необхідні матеріали: надруковані уривки з книги Ф. Бегбедера «99 франків».

Мета: в ході обговорення твору з'ясувати ставлення дітей до реклами, визначити наступне правило кодексу споживача.

Опис вправи: Зачитуються уривки з твору Фредеріка Бегбедера «99 франків», який стосується реклами. Ведучий задає запитання, що ініціюють бесіду, а по можливості і дискусію.

Питання для обговорення:

- чи погоджуєтесь ви з твердженням героя?
- які відчуття у вас викликали відгуки про свою роботу рекламодавця?
- чи завжди гарна реклама відповідає високій якості продукту?

Після тренер пропонує учасникам запропонувати правила поведінки розумного споживача і занотовує їх.

4. Вправа «Що розповідає етикетка?»

Необхідні матеріали: етикетки продуктів, які найчастіше споживають діти, схема аналізу етикетки, аркуші паперу, ручки.

Мета: звернення уваги учасників на інформативну складову етикеток, розвиток вміння аналізувати та синтезувати інформацію.

Опис вправи: учасники обирають етикетки за вподобанням, ознайомившись зі схемою аналізу етикеток, починають їх аналізувати, в кінці кожен робить висновки.

Питання для обговорення:

- яке значення для споживачів має етикетка?
- на що в першу чергу треба звертати увагу на етикетці, на вашу думку?
- чи доступна інформація на етикетці усім споживачам?

Важливо! Після обговорення записати наступне правило розумного споживача: *«уважно читати інформацію на етикетці»* і занотовувати на ватмані.

6. Вправа «А що в середині?»

Необхідні матеріали: список харчових добавок із зазначення їх впливу на організм, приклади етикеток популярних продуктів.

Мета: показати важливість уважного читання складу продуктів, виховувати дбайливе ставлення до власного здоров'я.

Опис вправи: тренер інформує учасників про харчові добавки, про значення позначки «Е». Обравши етикетки продуктів харчування, учасники аналізують їх склад, звертаючи особливу увагу на присутні у ньому добавки. Користуючись списком харчових добавок зазначають вплив на здоров'я тих продуктів, які аналізували. По завершенню вправи проводиться обговорення отриманої інформації.

Питання для обговорення:

- чи важливо вивчати склад продуктів, які ми купуємо? Чому?
- чи всі добавки небезпечні?
- які небезпечні для себе складники ви знайшли у проаналізованих продуктах?
- чи важливо споживачам знати склад продукту?

Важливо! Завершити вправу слід занесенням до переліку правил наступного пункту: «Уважно читаємо склад продукту!»

7. Вправа «Опитування по колу»

Необхідні матеріали: непотрібні.

Мета: підведення підсумків тренінгу.

Опис вправи: тренер пропонує учасникам відповісти по колу на питання.

Питання для обговорення:

- що нового ви дізналися під час тренінгу?
- чим корисний для вас тренінг?
- чи будете ви користуватися отриманими знаннями у повсякденному житті?

8. Рефлексія

Матеріали: зображення візку з супермаркету та кольорові фішки: зеленого, червоного, жовтого кольорів .

Мета: оцінка діяльності групи та тренера.

Опис: учасникам роздаються кольорові фішки, що символізують товари, які вони кладуть у візок. Кожна з фішок означає певний результат роботи: зелений - сподобалася робота групи і ведучого, жовтий – задоволений, але не повністю, червоний – тренінг не зацікавив.

Важливо! Тренеру слід озвучити результат рефлексії.

9. **Заклучна бесіда** – останній етап тренінгу, на якому тренер звертається до учасників зі словами вдячності за участь та звертає їх увагу, на те, що щоденний похід за продуктами в магазин – це клопітка аналітична діяльність, від якої у великій мірі залежить здоров'я людини.

Тренінг «Що таке почуття?»

*педагог-організатор табору «Зоряний» Мишенчук І.В.
методист науково-методичного відділу Козак Ю.В.*

I. Актуальність

Людина ніколи не може бути байдужою до предметів і явищ навколишньої дійсності, стосунків з іншими людьми, суспільних подій. Вони викликають задоволення чи незадоволення, сміх, радість, здивування, горе, смуток тощо. Різноманітні переживання, в яких виражається ставлення людини до того, що діється навколо неї, до інших людей і до самої себе, позначають поняттями «емоції» і «почуття». Ця тема є досить актуальною в наш час, адже знання про емоції та почуття необхідні кожному, щоб краще зрозуміти інших та самого себе, адже не розуміючи себе, не можливо зрозуміти інших.

II. Мета та задачі тренінгу

Мета: формування у дітей культури почуттів

Завдання:

- розкрити дітям зміст понять «емоції» та «почуття»;
- розкрити взаємозв'язок почуттів та емоцій;
- визначити роль емоцій та почуттів у житті людини;
- розвивати культуру почуттів у дітей.

III. Основні понятті тренінгу: «емоції», «почуття», «радість», «смуток», «дружба», «заздрість», «любов», «ненависть».

IV. Основні методи та технології:

- **«Рольова гра»** — гра в якій учасники беруть на себе певні ролі та діють відповідно до них у створеній ними історії або в уже існуючій.
- **«Бесіда»** — це форма роботи, яка направлена на обмін думками, інформацією, почуттями тощо.
- **«Відкритий мікрофон»** - це технологія загальногрупового обговорення, вона дає змогу кожному учаснику у визначеному порядку щось швидко сказати, висловлюючи свою думку.
- **«Інтерактивне моделювання»** - це процес створення та дослідження моделі, а модель — засіб, форма наукового пізнання.
- **«Рефлексія»** - це своєрідне підбиття підсумків навчальної діяльності, якийсь самоаналіз, що дозволяє зафіксувати досягнутий результат і оцінити свою роботу.

V. Очікуваний результат - учасники навчаться:

- розмежовувати поняття «емоції» та «почуття»;
- встановлять взаємозв'язок між почуттями та рисами характеру людини;
- розвинуть комунікативні якості та навички роботи в малих групах;
- оволодіють культурою вираження почуттів та емоцій.

VI. Загальні дані:

Кількість учасників тренінгу: 25 чоловік.

Тривалість проведення: 60 хвилин.

Матеріали, обладнання: відеоматеріали «Любов і ненависть», аудіо матеріали; дидактичний матеріал: малюнок людини чорно-білий, малюнок людини кольоровий, кольорові пазли, кораблики, пальма, тканина, напис теми «Що таке почуття?»; роздатковий матеріал: олівці кольорові, ручки, ножиці, клей, ватмани, журнали, слова з прислів'їв, папір.

Технічне забезпечення: телевізор, ноутбук.

Хід тренінгу

I. Вступна бесіда.

Мета: знайомство з учасниками тренінгу, постановка цілей та завдань тренінгу.

Для реалізації мети, доцільно провести наступні вправи:

«БУДЬМО ЗНАЙОМІ!»

Мета: зняття психологічного бар'єру, знайомство.

Необхідне забезпечення: ручки, фішки у формі кола

Опис: кожен з учасників пише на фішці своє ім'я, далі по-черзі називає його та вказує одну із рис свого характеру, яка починається на першу букву імені.

Для визначення цілей тренінгу, пропонується провести у формі бесіди роботу над висловом російського письменника, філософа Віссаріона Белінського: **«Без мети немає діяльності, без інтересів немає мети, а без діяльності немає життя».**

«МІШЕНЬ ОЧІКУВАННЯ»

Необхідне забезпечення: паперові стрілки, булавки, ручки, мішень.

Мета: кожен учасник визначає свої очікування від даного тренінгового заняття.

Опис: кожен учасник отримує листочок у формі стрілочки, на яких пише очікування, зачитує та кріпить на «Мішень очікування».

Зверніть увагу: аналіз визначених очікувань проводиться в кінці тренінгу.

II. Основна частина

Мета: надати загальне уявлення про емоції, почуття, визначити їх роль у житті людини, познайомити дітей з силою моральних почуттів;

«ДАТИ ВИЗНАЧЕННЯ»

Мета: дати визначення основним поняттям «почуття», «емоції».

Необхідне забезпечення: надпис «Емоції – це...», «Почуття – це...»

Опис: кожен бажаючий по-черзі висловлює свою думку, формулюючи поняття за зразком «Емоції – це...», «Почуття – це...».

Можливий висновок: Почуття і емоції кожен трактує собі по-різному. Наукове трактування поняття «емоції» та «почуття»: емоції (від лат. – збуджувати, хвилювати) – це переживання людиною свого ставлення до світу, до людей. **Емоції** – короткочасні. Радість, сум, страх, обурення, гнів - усе це різні емоції. Деякі речі викликають у нас задоволення й радість, інші – біль, страх, відразу... Характер переживань залежить від того, яке значення мають різні предмети, явища для людини, наскільки вони задовольняють її потреби. Саме завдяки емоціям ми одержуємо першу інформацію про ті чи інші речі, саме емоції оцінюють їх і багато в чому визначають наше до них ставлення надалі: що нам подобається, а що не подобається. Вони сигналізують про те, чи все у неї в житті гаразд.

Почуття – це емоції, які оцінюють ті події, що відбуваються навколо нас, наші переживання або байдужість один до одного в приємній чи неприємній ситуації, на відміну від емоцій, почуття мають тривалий характер. Вони можуть виникати, розвиватись і згасати. Почуття людини взаємодіють один з одним, вони можуть підтримати один одного, можуть конфліктувати і навіть ворогувати. Іноді одне єдине почуття може підпорядкувати собі всі інші. Вони є важливою складовою внутрішнього світу людини. На відміну від емоцій, почуття є стійкими, глибокими, саме вони роблять наше ставлення до різних сторін життя постійним. Одні й ті самі почуття можуть існувати у людини протягом усього життя і навіть супроводжуватися суперечливими емоціями (не тільки позитивними, а й негативними). Коли нас ображає людина, яку ми любимо, ми якийсь час сердимося на неї, переживаємо негативну емоцію, однак наше постійне ставлення до неї зберігається.

Наприклад, мати, як би вона не любила свою дитину, може обуритися її вчинком, проте навіть тоді, вона продовжує любити її. Як ви вже зрозуміли, почуття тісно пов'язані з емоціями.

ВПРАВА «МОРЕ ХВИЛЮЄТЬСЯ...»

Мета: навчити учасників тренінгу правильно виражати свої емоції.

Опис: всі учасники обіймають один одного за плечі промовляють слова: «Море хвилюється раз, море хвилюється два, море хвилюється три. Емоцію(радісті, суму, здивування, захоплення) ти покажи!». Після визначених слів усі учасники демонструють названу емоцію.

Можливий висновок:

Якщо людина живе без емоцій, її життя втрачає яскравість барв і стає чорно-білим.

ВПРАВА «МОДЕЛЮВАННЯ ПОЧУТТІВ»

Мета: створити модель почуттів людини, дати визначення поняттям «радість», «смуток», «дружба», «заздрість», «любов», «ненависть».

Необхідне забезпечення: плакат чорно - білої та кольорової людини, складений з пазлів з назвами почуттів «радість», «смуток», «дружба», «заздрість», «любов», «ненависть».

Опис: діти об'єднуються в творчі групи та, поетапно відкриваючи пазли з визначеними почуттями, створюють модель кольорової людини.

Етапи моделювання

1 етап - «Радість – Смуток»

Мета: дати визначення та розмежувати поняттям «радість», «смуток».

Необхідне забезпечення: журнали для вирізок, ножиці, клей, ватмани для творчих груп.

Опис: впродовж 5-ти хвилин учасники радяться один з одним у своїх творчих групах та вирізають і приклеюють з журналів вирізки, на яких зображені предмети або події, що викликають у людини радість і смуток. Після закінчення своєї роботи, кожна творча група презентує свою роботу і доводить, чому саме від вибраних подій чи предметів у людини виникають визначенні почуття.

Можливий висновок: Радість – це почуття щастя від успіхів у якійсь справі, творчих здібностях, знаннях та вміннях, переживання власної спроможності, віра у свої сили. Щастя постає як радість, творче натхнення, задоволення від досягнення мети, приємна утома, захопленість справою. А протилежним почуттям до радості є Смуток. Смуток – це переживання, туга за рідною людиною, самотність, душевні страждання, неспокій, за те, що відбувається навколо. Почуття людини взаємодіють один з одним. Тому радість і смуток є невід'ємною частиною один одного. Якби не було смутку, то не було б ніякого сенсу радіти, адже все в світі повинно змінювати один одного і бути у єдності.

2 етап - «Дружба і Заздрість»

Мета: дати визначення та розмежувати поняття «дружба», «заздрість».

Необхідне забезпечення: конверти з прислів'ями. (див. Додаток 1)

Опис: учасникам видаються конверти з прислів'ями з переплутаними словами. Творчим групам пропонується переставити слова так, щоб вийшло одне зв'язне речення, прислів'я. Для виконання цього завдання дається 3 хвилини.

Можливий висновок: Дружба - стійкі вибіркові стосунки, побудовані на взаємній прихильності один до одного, потребі в спілкуванні. Почуття дружби до особи іншої статі є складовою кохання, але необов'язково з ним пов'язане. На відміну від симпатії і кохання, які можуть бути односторонніми, дружба передбачає особистісну взаємодію, взаємний прояв дружніх почуттів. Жінки мають тісніші дружні стосунки, ніж чоловіки, вони більше схильні до саморозкриття, охочіше розмовляють на різні теми. Чоловіки схильні до спільної діяльності і спільних ігор із друзями. Більшість воліє дружити з людьми свого віку, статі, соціального стану, освіти, за подібністю основних

цінностей, інтересів. Дружать і не схожі за психічним складом люди. Відкрита й імпульсивна людина може мати другом відлюдькувату і стриману людину. Стосунки між ними, дають кожному змогу самовизначитися за мінімального суперництва; водночас вони репрезентують велике розмаїття рис особистості.

Неприятне, вороже ставлення до успіхів, популярності, моральної переваги чи домінувальної позиції іншої особи називають заздрістю. У ній фокусуються прагнення людини, щоб усе (успіхи, заслуги, становище інших людей) належало тільки їй. Як стверджував Аристотель: «Люди заздрять тим, хто до них близький за часом, за місцем, за віком і за славою». Іноді людина, боячись викликати заздрість інших, знижує свою творчу енергію, приховує свій добробут і досягнення, користується ними таємно, не одержуючи внаслідок цього цілковитого задоволення.

Заздрість руйнує дружні стосунки між друзями, навіть самими найкращими. Заздрість іноді переростає в намагання зробити так, щоб інші зазнали невдачі, нещастя, дискредитували себе. Це штовхає на скоєння аморальних учинків, навіть злочинів.

Додаток 1

Завдання творчим групам:

1. Врага, друг, трусливий, опаснее. (Трусливий друг – опаснее врага.)
2. Кто потокает, кто помогает, не тот друг, а тот друг. (Не тот друг, кто потокает, а тот, кто помогает.)
3. Кто себе, самому себе, враг, не ищет, друзей. (Кто себе не ищет друзей, тот себе враг.)
4. Враг, за что, побранит, за то, похвалит, друг. (Друг побранит за то, что враг похвалит.)
5. И мало врагов, и много друзей, много, мало. (И мало врагов – много, и много друзей – мало.)
6. Корнями, друзьями, дерево, а человек, крепко. (Дерево крепко корнями, а человек – друзьями.)
7. Расколешь, не соберешь, что стекло, дружба. (Расколешь дружбу, что стекло не соберешь.)
8. А лаской, не лестью, дружба, честью, крепка. (Дружба не лестью крепка, а лаской и честью.)
9. Другом, хочешь, будь, дружбы. (Хочешь дружбы, будь другом.)

3 етап - «Любов та ненависть»

Мета: дати визначення та розмежувати поняттям «любов», «ненависть».

Необхідне забезпечення: відео сюжет «Від любові до ненависті один крок».

Опис: учасникам пропонується проблемне запитання: «Від любові до ненависті – один крок». Як ви гадаєте, чому?», після обговорення демонструється відео сюжет, який розкриває дану тему.

Можливий висновок: Почуття любові є не емоцією, а ставленням, спроможним викликати емоції певного забарвлення. Це ілюструє любов батьків до дітей, важлива характеристика якої (особливо материнської) – емоційна близькість, як готовність дати дитині своє тіло, ніжність, розуміння, підтримку, підбадьорення. Материнська любов безумовна: мати любить дитину за те, що вона є, тому її любов невідконтрольна дитині, її в матері не можна заслужити. Батько любить за те, що дитина виправдовує його очікування, така любов керована – її можна заслужити, але можна і втратити. Дбайливість батьків визначається чутливістю до потреб дитини і готовністю їх задовольнити. Ненависть – це сильно виражене почуття ворожості, це конкретно спрямоване стійке негативне почуття людини. Ненавидіти можна окремих людей і людство загалом. Ворожість – неприязне ставлення до того, з ким людина перебуває в конфлікті. Вона ще не є агресією, а агресивні вербальні і фізичні дії до її складу не входять.

4 етап – «Почуття та риси характеру людини» *Мета:* встановити зв'язок між почуттями та рисами характеру людини.

Необхідне забезпечення: листочки, ручки.

Опис: учасники складають усну характеристику людини, яка виховала в собі культуру почуттів за аналогією «Дружба – дружелюбність». Час на обдумування 1 хв., після чого кожна творча група презентує результат своєї діяльності.

Можливий висновок: Яким би не було наше життя, скільки б ми не страждали й не раділи, але воно протікає в досить обмежених рамках, і ми ніколи не могли б досягнути всього багатства людських почуттів, якби не художня література. Ось ми, наприклад, прочитали якусь історію героя в книзі. Якщо книга гарна, він як живий постає перед нами: любить, страждає, бореться ... А ми, читаючи це, переживаємо ті самі почуття, що і герой. Спочатку співчуваємо, потім - відчуваємо. Але, зрозуміло, вчитися відчувати тільки по книгах – неможливо. Книги лише розширюють нашу уяву про почуття людей, а ось реальні, живі почуття викликаються лише життям, справжніми відносинами з людьми, які нас оточують.

Висновок до вправи «Модельовання почуттів»: За допомогою пазлів і рис характеру, чорно-біла людина стала різнокольоровою, за допомогою почуттів ми надали людині яскравості. А без почуттів людина – це лише чорно-білий клаптик паперу, який нічого не відчуває, а лише лежить і покривається пилом. Пам'ятайте! Що співчуття, співпереживання завжди підтримують людей. Вчіться розуміти, відчувати, що почуває рідна, близька вам людина,

малознайома. Настроюйтесь на те, щоб не образити людину неухважністю або нерозумінням. Говорять: «Щастя – коли тебе розуміють». Це вірно! Але для початку потрібно бути людиною, яка розуміє інших, приймає їх такими, якими вони є, вміє співчувати. Давайте будемо з вами кожного дня дотримуватись такого правила: «Чужі люди – чужі почуття – чуйність до них – свої почуття ...»

III. РЕФЛЕКСІЯ

Заключна бесіда

Мета: підведення підсумків тренінгового заняття.

ВПРАВА «АНКЕТУВАННЯ»

Мета: аналіз тренінгу, визначити позитивні і негативні його моменти.

Необхідне забезпечення: анкети, ручки.

Технології: анкетування

Опис: учасники отримують листи-анкети, які індивідуально та анонімно заповнюють протягом 2 хвилин.

ВПРАВА «НАШІ ОЧІКУВАННЯ»

Мета: провести аналіз очікувань кожного учасника тренінгу

Необхідне забезпечення: рефлексивна мішень з очікуваннями.

Опис: ведучий зачитує очікування з рефлексивної мішені, аналізуючи їх з учасниками тренінгу.

Тренінг «Створення програми роботи для тимчасового дитячого об'єднання «Еко-live». Заняття №1. Знайомство»

методист науково-методичного відділу Шурдук Н.М.

I. Актуальність

В умовах сьогодення перед людством постала проблема збереження природного середовища. Залежність людини від стану довкілля стає дедалі очевиднішою. Земля вже не спроможна самостійно очиститись від усього непотребу, яким заповнює її людська діяльність. Ми знаходимось на шляху глобальної екологічної кризи. Однією з причин виникнення цієї загрози є низький рівень екологічної освіти та екологічної свідомості людини. Саме тому, формування екологічної культури людини, гармонізації її відносин із природою, залучення до природоохоронної діяльності є пріоритетними напрямками виховної роботи дитячого центру «Молода гвардія».

II. Мета та завдання

Мета: формування екологічної культури дітей шляхом залучення їх до моделювання діяльності тимчасового дитячого об'єднання «Еко-live».

Завдання:

- систематизація екологічних знань, оволодіння основами екологічної грамотності;
- виховання любові до природи, бажання берегти і примножувати її;
- формування активної життєвої позиції щодо вирішення проблем навколишнього природного середовища;
- формування структури тимчасового дитячого об'єднання «Еко-live»;
- розробка програми діяльності об'єднання «Еко-live».

III. Основні поняття тренінгу:

Екологічна культура – це напрям людської діяльності та мислення, від якого залежать нормальне існування сучасної цивілізації, рівень сприйняття людьми природи, навколишнього світу і оцінка свого місця у Всесвіті.

Екологія – це наука про відносини живих організмів і їх співтовариств між собою й навколишнім середовищем.

IV. Основні методи та технології:

Робота в групі – робота з усією аудиторією дітей для виконання певного завдання.

Робота в малих групах – об'єднання слухачів у мікрогрупи для спільного виконання завдання.

Метод «Мікрофон» – вільне висловлювання ідей, думок або відповідей на запитання.

Коло ідей – залучення усіх учасників до обговорення певної проблеми.

Тренінг – процес отримання навичок і умінь за допомогою виконання послідовних завдань, дій або ігор, спрямованих на досягнення напрацювання і розвитку необхідного досвіду.

Моделювання – процес створення ієрархій моделей, в яких деяка реально існуюча система моделюється в різних аспектах і різними засобами.

V. Очікувані результати:

- оволодіння основами екологічної грамотності;
- формування умінь та навичок в підготовці та організації роботи тимчасового дитячого об'єднання;
- створення програми діяльності екологічного об'єднання «Еко-live»;
- розвиток комунікативних навичок.

VI. Загальні дані:

Кількість учасників: 15 чоловік.

Місце проведення: тренінговий зал.

Матеріальне забезпечення: фліп-чарт, ватмани, фломастери, малюнки силуетів людей, паперові цеглини.

Структура тренінгу:

1. Вступна бесіда

2. Основна частина:

Інформаційний блок:

I етап – Поняття «екологія», «екологічна культура».

II етап – Знайомство зі статутом об'єднання «Еко-live».

Практичний блок:

I етап: «Назва об'єднання».

II етап: «Кредо».

III етап: «Будуємо дім».

IV етап: «Емблема».

V етап: «Розподіл ролей».

3. Рефлексія.

VII. Хід тренінгу

Вступна бесіда

Мета: ознайомити учасників зі змістом тренінгу, підготовка до сприйняття інформації.

Привітання. Знайомство учасників. Ознайомлення з метою, завданням та очікуваними результатами тренінгу. Налаштування на роботу. Прийняття правил роботи в групі.

З метою знайомства учасників пропонується наступна вправа.

ВПРАВА «ПРИРОДА СКАЗАЛА Б ПРО МЕНЕ...»

Мета: знайомство учасників екологічного об'єднання «Еко-live».

Опис: Учасникам пропонується представити себе і охарактеризувати свої позитивні риси від імені природи. Наприклад: «Мене звати Ірина. Природа сказала б про мене, що я охайна, добра, бережлива».

Наголосіть! Діти висловлюються по черзі. Говорити можна лише про позитивні риси. Вони можуть називати конкретних тварин, рослин, від імені яких вони оцінюють своє ставлення до оточуючого середовища.

Під час підведення підсумку, зауважте, що в кожного з нас є риси, завдяки яким ми можемо сподіватися на любов природи. Важливо не втрачати ці риси, а, навпаки, вдосконалювати, розвивати, примножувати.

З метою налаштування на роботу пропонується вправа.

ВПРАВА «Я ТАКИЙ ЩАСЛИВИЙ»

Мета: активізація учасників, створення доброзичливої, невимушеної атмосфери для роботи.

Опис: Учасникам пропонується назвати хоча б три причини, чому він може сказати: «Я такий щасливий». Наприклад: «Я такий щасливий, що маю маму, батька, що вчуся, що здоровий...»

З метою прийняття загальних правил роботи в групі пропонується вправа.

ВПРАВА «НАШІ ПРАВИЛА»

Мета: визначення основних правил роботи в групі.

Опис: Учасникам тренінгу пропонується назвати правила, які на їхню думку, потрібні для ефективної роботи під час тренінгу. Усі пропозиції записуються на ватмані. Кожне правило обговорюється: що воно означає, для чого потрібно.

***Важливо,** щоб усі присутні погодилися з кожним правилом, прийняли його. Тому після того, як правило озвучується, групі пропонується прийняти його шляхом голосування.*

Інформаційний блок

Мета: надання необхідної інформації, засвоєння теоретичних знань.

I етап: Поняття «екологія», «екологічна культура»

ВПРАВА «МІКРОФОН»

Мета: діагностика знань щодо понять «екологія», «екологічна культура».

Необхідне оснащення: бутафорний мікрофон.

Опис: Учасникам пропонується уявити, що в руках у них мікрофон, який вони передаватимуть по колу, даючи відповідь, на поставлене питання.

***Важливо!** Необхідно пам'ятати про правила проведення «Мікрофону»: говорить тільки той, у кого «уявний» мікрофон. Подані відповіді не коментуються і не оцінюються.*

Запитання: «Що таке екологія, екологічна культура?»

Рекомендований висновок:

Екологія - це наука про відносини живих організмів і їх співтовариств між собою й навколишнім середовищем.

Екологічна культура – це напрям людської діяльності та мислення, від якого залежать нормальне існування сучасної цивілізації, рівень сприйняття людьми природи, навколишнього світу і оцінка свого місця у Всесвіті.

II етап: 1.Знайомство зі статутом об'єднання «Еко-live»

Мета: знайомство з метою, завданнями об'єднання, правами та обов'язками його членів, основними напрямками роботи.

ВПРАВА «НАШ СТАТУТ»

Мета: прийняття основних положень статуту шляхом його підписання.

Необхідне оснащення: статут екологічного об'єднання «Еко-live».

Опис: Керівник об'єднання офіційно зачитує статут, по завершенню якого учасники шляхом голосування його приймають, ставлячи свій підпис.

Практичний блок: моделювання діяльності тимчасового дитячого об'єднання «Еко-live».

ВПРАВА «БУДУЄМО ДІМ»

Мета: створення програми роботи екологічного об'єднання «Еко-live».

Прилади: фліп-чарт, ватман, маркери, паперові цеглини, силуети людей.

Опис: Учасникам пропонується створити програму діяльності екологічного об'єднання шляхом будівництва будинку.

I етап: «Назва будинку»

Опис: Учасникам пропонується на аркуші паперу намалювати фундамент будинку, на якому вони зображують назву свого об'єднання (в нашому випадку - це об'єднання «Еко-live»).

II етап: «Кредо»

Опис: Задача учасників придумати головне гасло свого об'єднання та зобразити його на дверях будинку.

III етап: «Форми роботи»

Опис: Учасники отримують різнокольорові цеглини, на яких вони вказують заплановані заходи роботи об'єднання.

IV етап: «Емблема»

Опис: Учасникам пропонується зобразити емблему об'єднання «Еко-live» на даху будинку.

V етап: «Учасники»

Опис: учасники отримують паперові силуети дітей, їх задача кожній дитині присвоїти роль.

Таким чином у ході проведення практичного блоку учасники створюють готову модель об'єднання.

РЕФЛЕКСІЯ

ВПРАВА «ПОДЯКА ЗА СПІВПРАЦЮ»

Мета: підведення підсумків заняття.

Опис: Кожен учасник має подякувати членам групи за співпрацю.

ВПРАВА «ОПЛЕСКИ»

Мета: позитивне завершення заняття; підняття рівня самооцінки.

Опис: Педагоги всі разом промовляють фразу «Ми - молодці!» та аплодують один одному.

аключна бесіда. Підсумок роботи.

Додаток 1

Форма проекту діяльності ТДО

Назва:

Емблема:

Кредо:

Актуальність:

Мета:

Завдання:

Члени об'єднання: (ролі повноваження, напрямок роботи, коло обов'язків, тощо):

Напрямки діяльності:

План роботи:

№	Назва, форма	Місце проведення	Мета	Завдання	Умови проведення
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

Очікувані результати:

1.....

2.....

3.....

Література

1. А.Б. Никитина. Театр, где играют дети: Учебно-методическое пособие для руководителей детских театральных коллективов. М.: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2001.
2. Алексєєнко Т. Ф. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді/ Т.Ф. Алексєєнко// Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2004. – № 2. – С. 19-24.
3. Алієва Л.В. Дитячі громадські об'єднання на виховному просторі соціуму.//Педагогіка. – 2000. –№7. с.50.
4. Амонашвили Ш.А. Основания педагогики сотрудничества //Новое педагогическое мышление. - М.,1989. – С. 168-170.
5. Антология социальной работы. В 5 т./ Сост. М.В.Фирсов. – М.: Сварог – НВФ СПТ, 1995.
6. А.П. Ершова. Театральная педагогика. 2004-2005.
7. А.П. Шульпин. Театральные каникулы. Проблемы развития детского и юношеского театра. Сборник статей и материалов. – М.: ГРДИТ, 2004.
8. Байрамова М. Технології учнівського самоврядування/ Байрамова М., Дзюбук А., Дзюбук В.// Директор школи. – 2003. – №15, 16. – С.11-13; С.11-12;
9. Бегбедер Ф. 1,499 € (99франків)/ Переклад М. Ілляшенко, О. Ногіної. — Харків: Фоліо, 2004.
10. Бурнард Ф. Тренінг міжособистісної взаємодії. - СПб., 2001.
11. Вачков І.В. Основи технології групового тренінгу. Психотехніки : Навчальний посібник. – М., 2000.
12. Э.Г. Чурилова. Методика и организация театрализованной деятельности дошкольников и младших школьников: Программа и репертуар. – М.: Гуманит. Изд. Центр Владос, 2001.
13. Е. Лебедева. Театральный коллектив как среда социализации подростка. М., 2007.
14. Заверико Н. В. Теоретичні засади соціально-педагогічної технології роботи з підлітками/ Н.В. Заверико// Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: зб.наук. пр. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – № 2. – Серія 11. Соціологія. Соціальна робота. Управління. – С. 80-86.
15. Загрекова Л. В. Теория и технология обучения: учеб. пособ. для студ. пед вузов/ Л. В. Загрекова, В. В. Николина. – М.: Высш. шк., 2004. – 157 с.
16. Запесоцкий А. Образование: Философия, культурология, политика/ М.: Наука, 2003. – 456с.

17. Закон України “Про молодіжні та дитячі громадські організації”// Освіта. –1998. – 23 грудня.
18. И. П. Иванов. Энциклопедия коллективных творческих дел. – М.: Педагогика, 1999.
19. Л.В Артемова. Театральные игры дошкольников. – М.: Просвещение,1991.
20. Лідерс А.Г. Психологічний тренінг з підлітками. – М., 2001.
21. Липский И. А. Технологический потенциал социально – педагогической деятельности/ И.А. Липский// Педагогика. – 2004. – № 9. – С. 34-42.
22. Лукашевич М. П., Мигович І. І. ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ/ М.П.Лукашевич, І.І.Мигович.Навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і випр. – К.: МАУП, 2003. – 168 с.
23. Лютий В. П. Технология социальной работы: конспект лекций/ Лютий В. П. – К.: Академія праці та соціальних відносин ФПУ, 2003. – 75 с.
24. Л.С. Выготский. Воображение и творчество в детском возрасте. – М.: Педагогика, 1991.
Марасанов Г.І. Соціально-психологічний тренінг. – М. , 1998.
25. Методи та технології роботи соціального педагога/ [автори-укладачі: С.П.Архипова, Г.Я.Майборода, О.В.Тютюнник]. – Черкаси, 2008. – 456с.
26. Методичні рекомендації про розширення діяльності дитячих і молодіжних об'єднань в освітні установи// Народне образование. – 2000. – №4-5, с.340-343.
27. М. Кипсис. Драматерапія. Театр как инструмент решения конфликтов и способ самовыражения. – М.: Ось-89, 2002.
28. Назаренко В.М. Что нужно знать о продуктах, которые мы употребляем в пищу. Химия в школе. – 2000. – №5.
29. Нечаев А.П., Кочеткова А.А., Зайцева А.Н. Пищевые добавки. – М.: Колос, 2001.
30. Никитин В. А. Социальная работа: проблемы теории и подготовки специалистов: учеб. пособ./ Никитин В. А. – М. : Московский психолого-социальный институт, 2002. – 236 с.
31. Общая психология/ Под ред. А.В.Петровского. – М.: Просвещение, 1977.
32. Петрушин С.В. Психологічний тренінг у численній групі. – М., Єкатеринбург, 2000.
33. П. Ершов, А. Ершова, М. Букатов. Режиссура поведения учителя. – М.: Флинта, 1998.
34. Психологія/ За ред. Г.С.Костюка. – Київ: Радянська школа, 1968.
35. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник/ [за ред. І. Д. Звереві]. – К: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 147–160.

36. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб./О.І.Пометун, Л.В.Пироженко. за ред. О.І.Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004 – 192 с.
37. Теория и методика социальной работы (в вопросах и ответах). Отв.ред. А.М.Панов, Е.И.Холостова. – М., 1997. – 163с.
38. Технології соціально-педагогічної роботи: Навч.посібник/ за заг.ред.проф. А.Й.Капської. – К., 2000.
39. Т.Д. Зинкевич-Евстигнеева. Практикум по сказкотерапии. – СПб: Речь, 2005.
40. Фопель К. Психологічні групи: робочі матеріали для ведучого. – М., 1999.
41. Фришман И.И. Тебе, вожатый! Выпуск 4: Путеводная звезда вожатого. – Н.Новгород: Педагогические технологии, 2005. – 72 с.
42. Харченко С. Я. Соціально-педагогічні технології: навч.-метод. посіб./ С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. – Луганськ: Альма – матер, 2005. – 552 с.
43. Цзен Н.В., Пахомов Ю.В. Психотренінг : ігри та вправи. – М., 1988
44. Школьная театральная педагогика — опыт междисциплинарного синтеза. Диалог в образовании. Сборник материалов конференции. Серия “Symposium”, выпуск 22. СПб.: Санкт-Петербургское философское общество, 2002.
45. Ю. В. Колчеев, Н. М. Колчеева. Театрализованные игры в школе. – М.: Школьная пресса, 2010 г.

Интернет-ресурс:

1. Журавель Т.В. Проблеми здійснення профілактики ВІЛ-інфекції серед дітей та підлітків груп найвищого ризику. [Електронний ресурс]. Категорія: Матеріали конференції Актуальні питання соціально-педагогічної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/> Проблеми здійснення профілактики ВІЛ-інфекції серед дітей та підлітків груп найвищого ризику.
2. Зимівець Н.В. Сутність, принципи та структура соціально-педагогічних технологій формування відповідального ставлення до здоров'я в учнівської молоді. [Електронний ресурс]. Категорія: Матеріали конференції Актуальні питання соціально-педагогічної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/>
3. Комітет з протидії ВІЛ-інфекції та іншим соціально небезпечним хворобам [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://stop-aids.org.ua/>.
4. Скурихин И. М., Нечаев А. П. Все о пище с точки зрения химика. (www.grunwald.ru/eco)

5. Ягер Э. М. Консерванты в пищевой промышленности.
(www.goodsmatrix.ru)
6. <http://dramateshka.ru/>
7. <http://www.klass-teatr.ru/>
8. http://pidruchniki.ws/13290305/psihologiya/emotsiyi_pochuttya
9. http://www.ebk.net.ua/Book/psychology/vinoslavska_psihologiya/part3/3102.htm

Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти:
із досвіду роботи Українського дитячого центру
«Молода гвардія»

Методичний посібник

Коректор – Кадирова С.О.
Художнє оформлення та верстка – Філатова Ю.Ю.

ISBN 978-966- 413-485-6

Підписано до друку 10.07.2014.
Бумага офсетна. Друк офсетний.
Формат 60х90/16. Ум. друк. арк. 6,6
Наклад 100 прим. Зам. №7899

Надруковано в видавництві «ВМВ» (Свідоцтво про видавничу діяльність ДК №4612 від.05.09.2013) Україна, 65053, Одеса, пр-т. Добровольського, 85а Тел.(048) 755-14-87, тел./факс 751-15-80 www.vmv.odessa.ua